

**UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA**

DIPLOMSKO DELO

ANALIZA POSLOVANJA PODJETJA TERMO d.d.

Ljubljana, marec 2003

TINA SABOTIČ

KAZALO

STRAN

UVOD	1
1. PREDSTAVITEV PODJETJA IN NJEGOV POLOŽAJ V PANOGI	3
1.1. Razvoj podjetja	3
1.2. Strategija podjetja	4
1.3. Varovanje okolja	4
1.4. Trg proizvodov iz kamene volne	4
2. ANALIZA SREDSTEV	5
2.1. Analiza stalnih sredstev	6
2.1.1. Obseg in struktura stalnih sredstev	6
2.1.2. Tehnična opremljenost dela	8
2.2. Analiza gibljivih sredstev	9
2.2.1. Obseg in struktura gibljivih sredstev	9
2.2.2. Obračanje obratnih sredstev	11
3. ANALIZA ZAPOSLENIH	12
3.1. Obseg zaposlenih	12
3.2. Struktura zaposlenih	13
3.2.1. Struktura zaposlenih po izobrazbi	13
3.3. Dinamika zaposlenih	14
4. ANALIZA POSLOVNIH FUNKCIJ	14
4.1. Analiza nabave	14
4.2. Analiza proizvodnje	16
4.2.1. Količinski obseg in struktura proizvodnje	16
4.2.2. Stroški proizvodnje	17
4.3. Analiza prodaje	18
4.3.1. Obseg in struktura prodaje po programih	18
4.3.2. Obseg in struktura prodaje po trgih	19
4.3.3. Obseg in struktura prodaje po mesecih	20
4.3.4. Dinamika prodaje na zaposlenega	21
4.4. Analiza financiranja	21
4.4.1. Analiza obveznosti do virov sredstev	21
4.4.2. Stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti	23
4.4.3. Analiza finančne stabilnosti	24
4.4.4. Analiza plačilne sposobnosti	26
5. ANALIZA USPEHA	28
5.1. Analiza prihodkov	29
5.2. Analiza odhodkov	30
5.3. Analiza dobička	31

6.	ANALIZA USPEŠNOSTI	33
6.1.	Analiza produktivnosti	33
6.2.	Analiza ekonomičnosti	35
6.3.	Analiza rentabilnosti	36
	SKLEP	38
	LITERATURA	40
	VIRI	41
	PRILOGE	

UVOD

V čedalje bolj nemirnem okolju in konkurenčnih razmerah se morajo podjetja, da lahko preživijo, odzivati hitro in pravilno. Za hitre in pravilne reakcije so potrebne odločitve, ki pa so tem boljše, kolikor kvalitetnejše so informacije, na katerih temeljijo odločitve. Zato so danes pravilne in kakovostne informacije bistvene za doseganje uspešnosti poslovanja (Bošnjak, Kristan-Bernik, 1999, str. 159). Kakovostne informacije je mogoče dobiti s poglobljeno in sistematično analizo.

Analiza poslovanja je namreč proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja in s tem priprava za odločanje v podjetju o izboljšanju uspešnosti poslovanja s stališča uporabnika analize (Lipovec, 1983, str. 31).

V mojem diplomskem delu je predmet analize poslovanje podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001. Namen analize poslovanja je omogočanje ustrežnejših, smotrnejših odločitev, ki vodijo k večji uspešnosti poslovanja celotnega podjetja. Cilj analize poslovanja je oceniti probleme in težave, ki so negativno, in prednosti, ki so pozitivno vplivale na cilj poslovanja, torej na uspešnost poslovanja (Rozman, 1995, str. 45).

Da bi dosegli zastavljeni cilj analize, je potrebno izbrati ustrezno pot oziroma metodološki prijem. V diplomskem delu sem sledila splošni metodi analize poslovanja, ki zajema pet faz: opazovanje dejstev, opredeljevanje poslovnih problemov, postavljanje hipotez, logično preizkušanje hipotez in praktično preizkušanje hipotez, v okviru katere sem izvedla tudi prvo fazo, ki pomeni spremljanje in ocenjevanje poslovanja konkretne gospodarske družbe (Pučko, 1998, str. 8). Na podlagi opaženih dejstev in osnov sem odkrila določene problemske situacije, ki sem jih nato presodila, ovrednotila ter poskušala opredeliti glavne probleme v poslovanju podjetja. Hkrati sem pojasnila tudi dejavnike, ki so privedli do izkazanih rezultatov.

Osnova za opazovanje so dosežki poslovanja podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 ter 2001 ter dosežki poslovanja konkurenčnih podjetij Rockwool in Paroc v letih 2000 in 2001. Ti dve podjetji sem vzela za primerjavo, ker podjetje Termo več kot 70 % svoje prodaje realizira na zahodnoevropskih trgih, kjer pa sta podjetji Rockwool in Paroc največja konkurenta. Poleg teh dveh je v Evropi na trgu izolacij iz kamene volne še Isover, vendar podatkov za podjetje žal nisem dobila. Osnovni vir podatkov sta mi predstavljali bilanci stanja in uspeha podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001, dodatni vir evidence (npr. kadrovske evidence) ter računalniški izpisi (nabavni, proizvodni, prodajni). Podatke za podjetji Rockwool in Paroc sem dobila iz letnih poslovnih poročil obeh podjetij.

Ker so podatki podjetja Termo d.d. izraženi vrednostno in tako pod vplivom inflacije, sem zaradi zagotovitve primerljivosti podatkov vse vrednostno izražene podatke iz leta 1999 in 2000 inflacionirala na raven cen v leto 2001, kar je prikazano v prilogah. Podatke iz bilance stanja, ki se nanašajo na dan 31. 12. sem inflacionirala z indeksom cen življenjskih potrebščin, ki primerja raven cen v decembru tekočega leta z ravno cen v decembru predhodnega leta. Podatke izkaza uspeha, ki pa so spremenljivke toka, sem inflacionirala z indeksom povprečne rasti cen življenjskih potrebščin tekočega leta glede na predhodno leto. Po podatkih bilance stanja omenjeni indeksi znašajo: $I_{dec\ 00 / dec\ 99} = 108,9$; $I_{dec\ 01 / dec\ 00} = 107,0$; $I_{00 / 99} = 108,9$; $I_{01 / 00} = 108,4$ (Bilten javnih financ 7-8/ 2002, str. 108).

Podatki za podjetji Rockwool in Paroc so izraženi v tujih valutah, zato sem se tu srečala s problemom pretvorbe tujih valut v slovenske tolarje in s problemom deviznih tečajev. Podatke za podjetje Rockwool, ki so v danskih kronah, sem najprej pretvorila v slovenske tolarje. Tu sem za podatke iz bilance stanja vzela tečaj na dan 31.12. (31.12.2000 1 DKK=28.6437 SIT, 31.12.2001 1 DKK=29.9601 SIT), in za podatke iz izkaza uspeha povprečne tečaje v letu 2000 (1 DKK=27.786 SIT) in v letu 2001 (1 DKK=29.37313 SIT). Nato pa sem podatke za leto 2000 še inflacionirala s stopnjo inflacije na Danskem, ki je bila v letu 2000 2,9 odstotna, torej sem podatke za leto 2000 pomnožila z indeksom 102,9. Podatke za podjetje Paroc, ki so izraženi v evrih, sem ravno tako najprej pretvorila v slovenske tolarje pri tem sem za podatke iz bilance stanja vzela tečaj na 31.12.2000 (1 EUR=211.5062 SIT) in 31.12.2001 (1 EUR=221.4095 SIT), nato pa sem podatke za leto 2000 inflacionirala z indeksom 103,4, to je z stopnjo inflacije v letu 2000 na Finskem. Za podjetje Paroc podatkov iz izkaza uspeha nisem dobila, zato izračunov vezanih na ta izkaz za podjetje Paroc v mojem diplomskem delu ni. Poudariti moram tudi, da imata podjetji Rockwool in Paroc več tovarn po celi Evropi, tako da stopnji inflacije na Danskem in Finskem nista nujno pravi pokazatelj dejanskega stanja. Poleg tega pa se moramo zavedati tudi dejstva, da je podjetje Rockwool po prihodkih od prodaje za 21.3 krat večje od podjetja Termo d.d. in 3.8 krat večje od podjetja Paroc, po skupni aktivni pa za 14.8 krat večje kot podjetje Termo d.d. in 4.3 krat večje kot podjetje Paroc in so tudi zaradi tega podjetja zelo težko primerljiva.

Da analiza ne bi bila sama sebi namen in bi resnično omogočila vodstvu sprejemanje kakovostnih odločitev, ki bi povečale uspešnost, sem se naslonila, poleg zgoraj navedenih vrednostnih podatkov, na podatke nevrednostne narave, ki so povezani s kupci, dobavitelji, zaposlenimi, organizacijo poslovnih procesov in informacijsko tehnologijo.

Analizo sem izvedla po pristopu, ki izhaja iz ocenjevanja posameznih delov poslovanja, potem pa prehaja k ocenjevanju poslovnega uspeha in uspešnosti. Najprej sem analizirala posamezne funkcije v podjetju, nato pa še podjetje kot celoto.

Tako sem v prvem delu najprej predstavila podjetje Termo d.d. Ker je za podjetje zelo pomembno, s kakšnimi sredstvi razpolaga, sem na začetku analizirala stalna in gibljiva sredstva. V tretjem poglavju sledi analiza zaposlenih. Četrto poglavje je namenjeno analizi poslovnih funkcij: nabavni, proizvodni, prodajni in finančni. Nazadnje sem analizirala še poslovni uspeh in uspešnost. V zaključku dela povzamem pomembnejše rezultate analize poslovanja.

Podjetje Termo d.d. deluje na evropskem trgu, kjer je zelo malo proizvajalcev, so pa ta podjetja zelo velika. To gre pripisati predvsem zahtevni tehnologiji proizvodnje kamene volne, ki je povezana z velikimi vlaganji v razvoj same tehnologije kot tudi posameznih izdelkov. Prav zato so nekateri podatki zaupne narave in pomenijo poslovno skrivnost. Zaradi tega sem se v moji analizi opirala predvsem na že javno objavljene podatke. Iz enakega razloga je skoraj nemogoče dobiti podatke konkurenčnih podjetij, ki svoje podatke skrbno varujejo.

1. PREDSTAVITEV PODJETJA TERMO d.d.

Termo ima že več kot 40-letno tradicijo pri proizvodnji izolacijskega materiala Tervol. Tervol je komercialno ime za izdelke iz kamene volne, ki se uporablja za različne namene v gradbeništvu, industriji, energetiki, ladjedelništvu in kmetijstvu. Termo ponuja široko paleto standardnih izdelkov, glede na želje in zahteve kupcev pa proizvajajo tudi različne prilagojene izdelke po naročilu.

Osnovne surovine za izdelavo kamene volne so kamenine vulkanskega izvora - diabazi, amfiboliti in bazalti. S taljenjem omenjenih kamenin in dodatkov ter njihovim razvlaknjevanjem dobijo vlakna kamene volne. Proizvode iz kamene volne izdelujejo v območju gostote 30 - 180 kg/m³.

Termo d.d. je med največjimi podjetji v Škofji Loki kot tudi v gorenjski regiji. Moderno zasnovano podjetje z izjemnimi poslovnimi rezultati več kot 70% realizacije ustvari na zahodnoevropskih trgih, kar je prav gotovo potrdilo visoke kvalitete njihovih izdelkov.

1.1. RAZVOJ PODJETJA

Podjetje že preko 40 let proizvaja toplotne izolacije iz kamene volne, ki jih trži pod imenom Tervol. Ima tudi že več kot 30-letno tradicijo v proizvodnji tesnilnih mas.

Do leta 1989 je podjetje delovalo kot del Termike, Ljubljana. Po osamosvojitvi nadaljuje z isto dejavnostjo pod novim imenom - TERMO. S pretežno jugoslovanskega trga se je podjetje v začetku devetdesetih hitro preusmerilo na zahodnoevropske trge, na katerih v zadnjih 10 letih dosega več kot 70% delež celotne prodaje. Proizvodnja se je v zadnjih petih letih povečala za 50%, realizacija za 60%.

Tervol je postal na evropskem trgu priznana in enakovredna blagovna znamka, medtem ko je v Sloveniji prevzel vlogo vodilnega v panogi.

Število zaposlenih se v zadnjih letih zaradi povečane proizvodnje konstantno povečuje, Termo pa si s številnimi domačimi in mednarodnimi nagradami pridobiva visok ugled v javnosti.

Poleg tervola nadaljuje Termo tudi z uspešnim trženjem tesnilnih mas ter ostalega dopolnilnega programa - različnih poliestrskih izdelkov. Obstoječim izdelkom pa so se v zadnjih letih pridružile še protihrupne ograje s polnilom iz tervola.

Termo s svojim strokovnim timom konstruira tudi opremo za proizvodnjo izolacijskih materialov za lastne potrebe in za potrebe trga oz. znanega kupca.

Skrbi za uspešno poslovanje se pridružuje tudi skrb za okolje. Termo je med prvimi podjetji, ki je postavilo čistilne naprave ter prvo podjetje v Sloveniji, ki je javnost obvestilo o svojih aktivnostih na področju varovanja okolja v "Ekološkem poročilu".

Svojo dobro organiziranost in rezultate pozitivne naravnosti do okolja je Termo potrdil tudi s prejemom standardov ISO 9001 v letu 1998 ter ISO 14001 v letu 2000.

1.2. STRATEGIJA PODJETJA

Trgi oz. kupci so sicer vse zahtevnejši, vendar lahko, zahvaljujoč stalnim izboljšavam tehnologije in investiranjem v znanje ter informacijsko tehnologijo, večino njihovih želja izpolnijo. Skupna vrednost investicij v letu 2001 je dosegla 1,3 milijarde SIT (6,1 mio EUR).

Leto 2001 sta zaznamovali dve večji investiciji, in sicer:

- rekonstrukcija ene od linij za proizvodnjo izolacije iz kamene volne,
- nova čistilna naprava na suhi postopek.

Cilji podjetja so povečevanje razpoznavnosti družbe in blagovne znamke doma in v tujini, kar lahko dosežejo preko večje konkurenčnosti in odzivnosti. Pri tem podjetje dosega boljše rezultate s pomočjo hčerinskih družb Termike (Hrvaška) in Izomata (Slovaška), saj je na ta način sposoben temeljiteje pokriti trge južne in jugovzhodne Evrope ter uspešno izpeljati tako prednakupne kot tudi ponakupne aktivnosti. S skupnimi močmi se enakovredno kosajo z močno konkurenco največjih svetovnih proizvajalcev kamene volne, tako da se tržni delež Terma vztrajno povečuje.

1.3. VAROVANJE OKOLJA

Termo d.d. že vrsto let rešuje svoje pomembne okoljske probleme. Razvoj in postavitev prve čistilne naprave sega že v leto 1987. Le-ta je pomembno znižala emisije prahu in škodljivih plinov v ozračju. Z dokončanjem projekta "Celovito reševanje odpada" in izgradnjo lastne briketirnice v preteklih letih ter izgradnjo nove čistilne naprave na suhi postopek v letu 1999 so bile postavljene tudi realne osnove za pridobitev certifikata ISO 14001. Certifikat ISO 14001 - Sistem ravnanja z okoljem je bil pridobljen v decembru 2000. V Poslovniku ravnanja z okoljem so definirani okvirni in izvedbeni cilji, ki se nanašajo na pomembne okoljske vidike. Le-te letno definira in revidira vodstvo podjetja, objavljeni in ovrednoteni pa so v vsakoletnem Poslovnem načrtu družbe in Letnem poročilu o poslovanju družbe.

V letu 2001 je z obratovanjem pričela še ena čistilna naprava. Zaključimo lahko, da je velik delež realizacije, ki jo Termo namenja investicijam za varovanje okolja, dokaz pozitivnega odnosa podjetja do našega skupnega naravnega okolja.

Hkrati pa glavni proizvod Terma - izolacijski material Tervol - posredno pripomore k varovanju okolja. Izolirani objekti namreč za ogrevanje porabijo veliko manj energije, rezultat tega pa so tudi manjše emisije škodljivih snovi, ki se pri izogrevanju izločijo. Uporaba tervola ima torej za posledico manjšo porabo energije, manjšo obremenitev okolja pa tudi finančne prihranke.

1.4. TRG PROIZVODOV IZ KAMENE VOLNE

V Sloveniji je Termo edini proizvajalec kamene volne, zato sem ga v svojem diplomskem delu umestila na celoten zahodnoevropski trg ter ga primerjala s konkurenčnima podjetjima Rockwool in Paroc. Podjetje Rockwool ima svoj sedež na Danskem, svoje proizvodne kapacitete pa ima razporejene po vsej Evropi od Rusije do Španije in je vodilni v svoji panogi. Podjetje Paroc ima sedež na Finskem, njegovi prodajni trgi so predvsem v Skandinaviji, severni Evropi, Nemčiji, čedalje večji poudarek pa dajejo tudi vzhodni Evropi, saj so v letu 2001 odprli novo tovarno tudi na Poljskem.

V Sloveniji se Termo srečuje na trgu izolacij predvsem s podjetji, ki proizvajajo druge vrste izolacij, kot so steklena volna in stiropor, seveda je tudi v Sloveniji čedalje močnejši tudi Rockwool, ki ima tukaj svoje podjetje.

2. ANALIZA SREDSTEV

S sredstvi razumemo stvari, pravice in denar, ki jih ima podjetje v danem trenutku.

Sredstva, s katerimi podjetje razpolaga, stalno spreminjajo svoje pojavne oblike od začetne denarne preko drugih v končno denarno obliko. Nekatera sredstva se zadržujejo v eni pojavnosti obliki dalj časa ali celo stalno (kot na primer zemljišča), druga pa obliko zelo hitro spreminjajo.

Slovenski računovodski standardi iz leta 2001 delijo sredstva na stalna in gibliva. Stalna sredstva vključujejo opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva ter dolgoročne finančne naložbe, gibliva sredstva pa ob obratnih sredstvih še kratkoročne finančne naložbe.

V strukturi sredstev proizvodnih podjetij praviloma prevladujejo stalna sredstva, medtem ko v trgovskih podjetjih praviloma prevladujejo gibliva sredstva. Struktura in višina sredstev je odvisna od velikosti organizacije, stroke, širine asortimenta, hitrosti obračanja zalog in drugih dejavnikov.

Sredstva podjetja prikazujejo v bilanci stanja na aktivni, levi strani bilance in kažejo, kolikšna sredstva so bila vložena v podjetje. Glede na stalno spreminjanje sredstev in njihovih virov je le-te mogoče izraziti le v določenem trenutku, običajno ob koncu leta.

Proučevanje sredstev, zlasti še obračanje ali vezava sredstev, nam pomaga ugotavljati vpliv angažiranja sredstev na uspešnost poslovanja (Rozman, 1995, str. 77).

TABELA 1: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) sredstev podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. STALNA	9.023.005	0.62	10.301.250	0.61	10.149.010	0.53	114.17	98.52
2. GIBLJIVA	3.449.829	0.38	4.012.941	0.39	4.729.618	0.47	116.3	117.86
3. SREDSTVA	12.472.834	100.00	14.314.190	100.00	14.878.628	100.00	114.8	103.94

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

Večji del sredstev v podjetju predstavljajo stalna sredstva, katerih delež v celotnih sredstvih znaša med 53 % in 62 % v opazovanih letih. Le ta so se v letu 2000 glede na predhodne povečala za 14.17 % in pa zmanjšala za 1.5 % v letu 2001 glede na leto 2000, medtem, ko se je delež le teh v celotnih sredstvih zmanjšal kar za 8 odstotnih točk. Gibliva sredstva so se v letu 2000 glede na leto 1999 povečala za 16.3 % in za 17.86 % v letu 2001. Celotna sredstva so se v letu 2000 glede na predhodne povečala za 14.8 %, v letu 2001 povečala le še za 3.94 odstotkov. Takšno povečanje lahko pojasnimo z razširitvijo dejavnosti podjetja Termo d.d., saj je v tem obdobju povečalo kapacitete proizvodnje z ureditvijo nove proizvodne linije.

TABELA 2: Povprečni obseg in struktura sredstev v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001 v milijon SIT

ELEMENT	ROCKWOOL					PAROC				
	2000	%	2001	%	I 01/00	2000	%	2001	%	I 01/00
1. stalna	124.290	61.3	134.374	60.7	108.11	33.373	69.6	36.887	71.41	110.53
2. gibljiva	86.699	38.7	87.052	39.3	100.41	14.543	30.4	14.768	28.59	101.54
3. SREDSTVA	210.989	100.00	221.426	100.00	104.95	47.916	100.00	51.654	100.00	107.80

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool in podjetja Paroc za leto 2001.

V podjetjih Rockwool in Paroc so se v letu 2000 celotna sredstva povečala, in sicer v podjetju Rockwool za 4.9 % in v podjetju Paroc za 7.8 %. Opaziti je tudi da imajo vsa tri podjetja podobno strukturo sredstev, saj prevladujejo stalna sredstva s 60 do 70 odstotnim deležem v celotnih sredstvih.

2.1. ANALIZA STALNIH SREDSTEV

Stalna sredstva so bistvenega pomena za uspešno delovanje podjetja in ostajajo nespremenjena daljše časovno obdobje in svojo vrednost na proizvode ali storitve prenašajo postopno preko amortizacije. Po Slovenskih računovodskih standardih so stalna sredstva ožji pojem od dolgoročnih sredstev, ker so dolgoročne terjatve iz poslovanja vključene v okvir gibljivih sredstev. Stalna sredstva pa so širši pojem od osnovnih sredstev, saj poleg opredmetenih osnovnih sredstev vsebujejo še neopredmetena osnovna sredstva in dolgoročne finančne naložbe. Za stalna sredstva je značilno, da je koeficient obračanja manjši od 1 (Zadravec, 1997, str. 21).

2.1.1. Obseg in struktura stalnih sredstev

Stalna sredstva delimo na :

- opredmetena osnovna sredstva,
- neopredmetena dolgoročna sredstva in
- dolgoročne finančne naložbe.

Opredmetena osnovna sredstva so zemljišča, zgradbe, proizvodna oprema, druga oprema, osnovna čreda, večletni nasadi (Slovenski računovodski standardi, 2002, str. 24).

Neopredmetena dolgoročna sredstva so naložbe v pridobitev materialnih pravic in obsegajo dolgoročno razmejene organizacijske stroške, stroške raziskovanja in razvoja, naložbe v koncesije, patente, licence, blagovne znamke, v dobro ime in druge dolgoročno razmejene postavke (Hieng et al., 1998, str. 34).

Dolgoročne finančne naložbe so naložbe podjetja v druga podjetja za daljši rok od enega leta. Zajemajo naložbe v kapital drugih podjetij, dolgoročno dana posojila, dane pologe in varščine ter naložbe v odkupljene lastne delnice. Te naložbe so namenjene pridobivanju prihodkov od financiranja in drugih koristi oziroma ohranjanju in povečanju vrednosti vloženih sredstev (Hieng et al., 1998, str. 50).

Opredmetena osnovna sredstva imajo svojo nabavno, odpisano, neodpisano, in revalorizirano vrednost. Odpisana vrednost kot kumulativa amortizacije zmanjšuje nabavno vrednost, razlika med njima pa je neodpisana vrednost. Revalorizirana vrednost pa je z indeksom cen življenjskih potrebščin popravljena vrednost opredmetenih osnovnih sredstev.

TABELA 3: Obseg v (000 SIT) in struktura (v %) stalnih sredstev podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Opr. osnov. sredstva	5.858.721	64.93	5.783.589	56.14	5.817.412	57.32	98.72	100.58
a) nepremičnine	3.010.284	51.38	2.826.805	48.88	2.789.417	47.95	93.90	98.68
b) oprema	2.848.436	48.62	2.956.783	51.12	3.027.995	52.05	103.80	102.41
2. Neopr. dolg. sredstva	14.219	0.16	16.967	0.16	43.385	0.43	119.32	255.70
3. Dolg. fin. naložbe	3.067.790	34.00	3.153.373	30.61	3.444.159	33.94	102.79	109.22
4. Popravek kapitala	82.276	0.91	1.347.320	13.08	844.054	8.32	1.637.57	62.65
5. STALNA SREDSTVA	9.023.005	100.00	10.301.250	100.00	10.149.010	100.00	114.17	98.52

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

V vseh treh opazovanih letih največji delež stalnih sredstev predstavljajo opredmetena osnovna sredstva in sicer med 56 % in 65 %. V letu 2000 se je delež opredmetenih osnovnih sredstev v vseh sredstvih v primerjavi s predhodnim letom, zmanjšal za skoraj 9 odstotnih točk, kar gre pripisati zmanjšanju vrednosti nepremičnin in tudi opreme, ki je potrebna posodobitve, tako, da so bile štirim osnovnim sredstvom tudi povečane amortizacijske stopnje, kar je zmanjšalo njihovo sedanjo vrednost. Povečanje dolgoročnih finančnih naložb za 9% v letu 2001 je predvsem posledica učinka prevrednotenja (tečajne razlike) in povečanja za pripadajoče dobičke oziroma izgube odvisnih podjetji.

TABELA 4: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) stalnih sredstev v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	ROCKWOOL					PAROC				
	2000	%	2001	%	I 01/00	2000	%	2001	%	I 01/00
1. Opr. osn. sredstva	115.634	93.04	126.198	93.92	109.14	25.828	77.39	30.355	82.29	117.53
a) nepremičnine	38.723	33.49	41.483	32.87	107.13					
b) oprema	69.100	59.76	74.277	58.86	107.49					
c) investicije	7.811	6.75	10.438	8.27	133.64					
2. Neopr. dolg. sred.	4.533	3.65	3.850	2.87	84.93	3.106	9.31	4.694	12.73	151.15
3. Dolg. finan. naložbe	4.123	3.32	4.326	3.22	104.92	4.440	13.30	1.838	4.98	41.39
4. STALNA SREDSTVA	124.290	100.00	134.374	100.00	108.11	33.373	100.00	36.887	100.00	110.53

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rocwool in podjetja Paroc za leto 2001.

Tudi v podjetjih Rockwool in Paroc največji delež stalnih sredstev predstavljajo osnovna sredstva. V podjetju Rockwool je delež le teh v vseh sredstvih kar 93 %, v podjetju Paroc pa je ta delež nekoliko nižji in tako osnovna sredstva predstavljajo okoli 80 % vseh sredstev. V podjetju Rockwool je največji porast opazen pri opredmetenih osnovnih sredstvih, in sicer pri investicijah za 33.6 %, medtem, ko je pri podjetju Paroc največji porast opazen pri neopredmetenih dolgoročnih sredstvih, to je za 51.15 %. Pri tem podjetju je zaznan tudi velik padec dolgoročnih finančnih naložb, to je kar za 58.61 %. Opazimo lahko, da se stalna sredstva v obeh podjetjih povečujejo, in sicer za 8% v podjetju Rockwool in za 10.5 % v podjetju Paroc.

Iz zgornjih tabel lahko vidimo, da se je v letu 2001 glede na leto 2000 obseg stalnih sredstev v podjetju Termo d.d. minimalno znižal, medtem ko pri podjetjih Rockwool in Paroc zaznamo 8% oziroma 10 % povečanje.

2.1.2. Tehnična opremljenost dela

Opremljenost z delovnimi sredstvi v procesu proizvodnje je tista, ki lahko bistveno vpliva na produktivnost. Boljša tehnična opremljenost dela pomeni, da podjetje uporablja novejša, tehnološko izpopolnjena delovna sredstva, kar zaradi skrajševanja potrebnega delovnega časa na enoto produkta povečuje produktivnost delovnega procesa ter s tem uspešnost poslovanja. Tehnično opremljenost dela opredelimo kot razmerje med osnovnimi sredstvi podjetja in številom zaposlenih. Koeficient tehnične opremljenosti dela nam pove, kolikšna sredstva odpadejo na zaposlenega.

Osnovnih sredstev zaradi njihove različnosti ni mogoče izraziti količinsko, zato pride tu v poštev vrednostna opredelitev. Vprašanje, ki se pojavlja, je, ali naj sredstva izrazimo po nabavni ali neodpisani vrednosti. V primeru upoštevanja neodpisane vrednosti, bi bil ob drugih nespremenjenih okoliščinah koeficient tehnične opremljenosti dela iz leta v leto manjši, saj je neodpisana vrednost zaradi amortizacije iz leta v leto manjša. Zato upoštevamo raje nabavno vrednost, saj le-ta popolneje izraža njihovo zmogljivost. Opremljenost dela s sredstvi ali tehnična opremljenost dela je pomemben dejavnik uspešnosti podjetja. Boljša tehnična opremljenost dela pomeni, da podjetje uporablja novejša sredstva, zaradi česar je lahko uspešnost podjetja večja, zlasti skozi večjo produktivnost dela (Stepko, 1989, str. 32). Povečanje tehnične opremljenosti dela kaže na modernizacijo podjetja.

Srečujemo se še z vprašanjem, koliko zaposlenih upoštevati. To vprašanje se omejuje na to, ali vzeti povprečno število zaposlenih ali število zaposlenih, izračunano na podlagi opravljenih delovnih ur.

V svojem izračunu bom upoštevala nabavno vrednost osnovnih sredstev ter število zaposlenih da dan 31.12., saj so tudi podatki o nabavni vrednosti osnovnih sredstev in nabavni vrednosti opreme, ki jih bom vzela iz priloge bilance stanja, pripravljeni na dan 31.12.

TABELA 5: Tehnična opremljenost dela na zaposlenega (v 000 SIT) v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. Nabavna vr. osnovnih sredstev	13.298.546	13.879.235	13.653.636	104.37	98.37
2. Nabavna vrednost opreme	8.039.679	8.132.297	8.312.832	101.15	102.22
4. Število zaposlenih na dan 31.12.	434	455	468	104.84	102.86
5. Tehnična opr. dela I (1:3)	30642	30504	29174	99.55	95.64
6. Tehnična opr. dela II (2:3)	18525	17873	17762	96.48	99.38

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

V tabeli 5 sem prikazala dva izračuna tehnične opremljenosti dela. Prvi izračun kaže, koliko osnovnih sredstev in drugi izračun koliko opreme pride na zaposlenega ob koncu obračunskega obdobja. Prvi izračun na osnovi osnovnih sredstev pove, da je v letu 1999 prišlo na zaposlenega 30642 SIT, v letu 2000 pa je bil ta doprinos skoraj enak, medtem ko je bil v letu 2001 nižji za 4.4 % in je znašal 29174 SIT na enega zaposlenega. Izračun tehnične opremljenosti dela na osnovi opreme, ki je se v vseh treh letih giblje okoli 50% osnovnih

sredstev, pove, da je v letu 1999 na enega zaposlenega prišlo 18525 SIT, v letu 2000 17873 SIT in v letu 2001 17762 SIT, kar pomeni, da se tudi ta kazalnik zmanjšuje.

Tehnične opremljenosti dela za podjetji Rockwool in Paroc nisem izračunala, ker za podjetje Rockwool nisem imela podatka o številu zaposlenih na dan 31.12., za podjetje Paroc pa nisem imela podatkov o nabavni vrednosti osnovnih sredstev.

2.2. ANALIZA GIBLJIVIH SREDSTEV

Gibljiva sredstva so tisti del premoženja podjetja, ki nenehno kroži in se spreminja iz oblike v obliko. So širši pojem od kratkoročnih sredstev, saj vključujejo tudi dolgoročne terjatve iz poslovanja. Prav tako so širši pojem od obratnih sredstev, ker obsegajo še kratkoročne finančne naložbe do enega leta.

2.2.1. Obseg in struktura gibljivih sredstev

Podjetja stremijo k optimalnemu obsegu gibljivih sredstev v poslovanju. Premajhna gibljiva sredstva povzročajo zastoje v poslovanju, prevelika pa podaljšujejo vezavo sredstev, večajo stroške poslovanja in tako negativno vplivajo na likvidnost podjetja.

Gibljiva sredstva zajemajo naslednje postavke (Hieng et al., 1998, str.72):

- zaloge,
- kratkoročne terjatve iz poslovanja,
- dolgoročne terjatve iz poslovanja,
- kratkoročne finančne naložbe,
- denarna sredstva in
- aktivne časovne razmejitve.

Zaloge so količine materiala in trgovskega blaga v skladišču, dodelavi in pridelavi, pa tudi na poti od dobavitelja do kupca, količine nedokončane proizvodnje, polproizvodov in dokončanih proizvodov ter drobní inventar, ki ima ocenjeno dobo uporabnosti največ leto dni.

Kratkoročne terjatve iz poslovanja imajo rok zapadlosti v plačilo do enega leta. To so terjatve do kupcev, dobaviteljev, do drugih povezanih podjetij, terjatve zaradi preplačanih davkov in drugo.

Dolgoročne terjatve iz poslovanja so terjatve iz danih potrošniških in blagovnih kreditov, ki imajo rok zapadlosti v plačilo daljši od enega leta.

Kratkoročne finančne naložbe so naložbe sredstev podjetja v druga podjetja z vnaprej določenim rokom vračila, ki ne sme biti daljši od enega leta. Zajemajo naložbe v kapital drugih podjetij, kratkoročno dana posojila, pologi, varščine ter kratkoročne naložbe v odkupljene lastne delnice podjetja.

Denarna sredstva so gotovina v blagajni, prejeti čeki in denarna sredstva na računih v bankah in drugih finančnih organizacijah.

Aktivne časovne razmejitve vključujejo prehodno nezaračunane prihodke in kratkoročno odložene ali nevračunane stroške, kot so predvsem stroški večjih popravil, renoviranja, uvajanja nove proizvodnje in drugo.

TABELA 6: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) gibljivih sredstev podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 99/00	I 00/01
1. Zaloge	713.964	20.70	640.723	15.97	769.737	16.27	89.7	120.14
2. Dolg. terj. iz poslov.	395.903	11.48	217.711	5.43	42.800	0.90	55.0	19.66
3. Krat. terj. iz poslov.	1.841.302	53.37	2.094.482	52.19	2.353.825	49.77	113.8	112.38
4. Denarna sredstva	432.554	12.54	958.440	23.88	1.435.541	30.35	221.6	149.78
5. Akt. čas. razmejitve	16.760	0.49	98.327	2.45	122.892	2.60	586.7	124.98
7. Kratk. fin. naložbe	49.345	1.43	3.258	0.08	4.823	0.10	6.6	148.03
GIBLJIVA SREDSTVA	3.449.829	100.00	4.012.941	100.00	4.729.618	100.00	116.3	117.86

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

Obseg gibljivih sredstev se je povečal tako v letu 2000 kot v letu 2001, in sicer za 16.3 % v letu 2000 glede na leto 1999 in za 17.86 % v letu 2001 glede na leto 2000. Gibljiva sredstva, ki so v letu 1999 predstavljala 38 %, v letu 2000 39 % in v letu 2001 47 % vseh sredstev podjetja Termo d.d., so bila sestavljena večinoma iz kratkoročnih terjatev iz poslovanja, zalog in denarnih sredstev. V letu 2000 so se v primerjavi z letom 1999 najbolj povečala denarna sredstva, in sicer za 121.6 % in kratkoročne terjatve iz poslovanja za 13.8 %. Obe postavki sta se povečali tudi v letu 2001 v primerjavi z letom 2000, in sicer denarna sredstva za 49.78 % in kratkoročne finančne naložbe za 48 %. Omeniti moramo še, da podjetje Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001 ni imelo velikega deleža dolgoročnih terjatev iz poslovanja. Ta delež se je z leti še zmanjševal, in tako je v letu 2001 vrednost dolgoročnih terjatev iz poslovanja predstavljala le še 0.9 % vrednosti gibljivih sredstev.

TABELA 7: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) gibljivih sredstev v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	ROCKWOOL					PAROC				
	2000	%	2001	%	I 01/00	2000	%	2001	%	I 01/00
1. Zaloge	17.820	20.55	17.623	20.24	98.89	4.265	29.32	5.314	35.98	124.60
2. Dolg. terjatve iz poslovanja	10.561	12.18	7.017	8.06	66.44					
3. Kratk. terjatve iz poslovanja	28.732	33.14	29.969	34.43	104.31	9.142	62.86	8.436	57.12	92.28
4. Denarna sredstva	12.058	13.91	11.058	12.70	91.71	1.137	7.82	1.018	6.90	89.56
5. Aktivne časovne razmejitve										
6. Kratkor. finančne naložbe	17.528	20.22	21.386	24.57	122.00					
GIBLJIVA SREDSTVA	86.699	100.00	87.052	100.00	100.41	14.543	100.00	14.768	100.00	101.54

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool in podjetja Paroc za leto 2001.

V podjetjih Rockwool in Paroc največji delež gibljivih sredstev predstavljajo terjatve iz poslovanja, sledijo jim zaloge, kar velja tudi za opazovano podjetje. Pri obeh podjetjih pa je obseg gibljivih sredstev ostal na enaki ravni kot v predhodnem letu, medtem ko se je obseg gibljivih sredstev v podjetju Termo d.d. v vseh treh letih povečeval.

2.2.2. Obračanje obratnih sredstev

Obratna sredstva so ekonomski pojem vezan na nastajanje prihodkov od poslovanja, medtem ko finančne naložbe vodijo do prihodkov od financiranja. Med obratna sredstva torej ne sodijo kratkoročne finančne naložbe, sestavljajo pa skupaj z njimi gibljiva sredstva (Turk, Kavčič, Kokotec-Novak, 1994, str. 258).

Hitrost obračanja obratnih sredstev vpliva na uspeh podjetja v določenem obdobju. Podjetje je bolj uspešno, čim hitreje obrača obratna sredstva. Zato podjetja težijo k čim manjšim zalogam in terjatvam. Preveliko zmanjšanje zalog pa po drugi strani pomeni tveganje, da bo zalog zmanjkalo, kar lahko ogrozi normalno prodajo. Podjetje mora vzpostaviti optimalno ravnotežje med velikostjo zalog in nevarnostjo pomanjkanja zalog tako, da finančno najmanj obremenjuje podjetje.

Hitrost obračanja obratnih sredstev merimo s koeficientom obračanja (pove nam, kolikokrat so se obratna sredstva obrnila v določeni obliki v enem letu) in s časom trajanja enega obrata (pove nam, koliko dni so obratna sredstva vezana v isti pojavnosti obliki). Višji je koeficient obračanja in krajši je čas vezave, manjši so stroški pri istem obsegu prodaje, saj so zanj potrebna manjša obratna sredstva.

TABELA 8: Obračanje obratnih sredstev v tisoč SIT v podjetju Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001 in obračanje obratnih sredstev v milijonih SIT v podjetju Rockwool v letu 2001

ELEMENT	TERMO d.d.					ROCKW.
	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00	2001
1. Prihodki od poslovanja	9.517.601	9.688.816	11.354.452	101.80	117.19	237.326
2. Povprečna obratna sredstva	3.055.804	3.705.083	4.367.239	121.25	117.87	67.418
3. Povprečne zaloge	670.350	677.344	705.230	101.04	104.12	17.721
4. Povprečne terjatve do kupcev	2.149.231	2.274.699	2.354.409	105.84	103.50	38.139
5. Koef. obračanja obr. sredstev (1:2)	3.11	2.62	2.60	84.24	99.42	3.52
6. Trajanje enega obrata obr. sred. (360 dni:5)	115.58	137.67	138.47	119.11	100.58	102.27
7. Koef. obračanja zalog (1:3)	14.20	14.30	16.10	100.75	112.56	13.39
8. Trajanje enega obrata zalog (360 dni:7)	25.36	25.17	22.36	99.26	88.84	26.88
9. Koef. obračanja terjatev do kupcev (1:4)	4.43	4.26	4.82	96.16	113.22	6.22
10. Dnevi vezave terj. do kupcev (360 dni:9)	81.29	84.52	74.65	103.97	88.32	57.85

Vir: Bilanca stanja na dan 31.12. in bilanca uspeha v obdobju od 1.1. do 31.12. podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Izračuni v tabeli 8 kažejo, da so se v podjetju Termo d.d. v letu 1999 obratna sredstva obrnila 3.11-krat, že v naslednjem letu se je koeficient obračanja obratnih sredstev zmanjšal za skoraj 16 %, kar pomeni, da so se obratna sredstva obrnila 2.62-krat, v letu 2001 pa je ta koeficient ostal skoraj nespremenjen in je znašal 2.6. En obrat gibljivih sredstev je tako v letu 1999 trajal 115.5 dni, v letu 2000 in 2001 pa se je čas vezave povečal na 138 dni, kar je vodilo v manjšo uspešnost podjetja. V podjetju Rockwool pa je koeficient obračanja obratnih sredstev znašal 3.52, in je kar za 35 % boljši od koeficienta za podjetje Termo d.d. Zaloge so se v podjetju Termo d.d. obračale mnogo hitreje kot obratna sredstva v celoti, saj je en obrat zalog v letu 1999 in 2000 trajal 25 dni, v letu 2001 pa 22 dni, to je 11.16 % hitreje obračanje zalog, kar je prav tako prispevalo k večji uspešnosti podjetja. Koeficient obračanja zalog je bil v podjetju Rockwool v letu 2001 manjši kot v podjetju Termo d.d. in je znašal 13.39, kar pomeni, da je en obrat zalog trajal 26 dni. Svoje terjatve do kupcev je podjetje Termo d.d. v letu 1999 v povprečju vnovčevalo v 81.3 dneh, v letu 2000 v 84.5 dneh in v letu 2001 v 74.6 dneh, kar

pomeni 11.68 % poboljšanje glede na predhodnje leto, ki je močno vplivalo tudi na likvidnost podjetja. Podjetje Rockwool je v letu 2001 svoje terjatve vnovčevalo v 57.85 dneh, kar pomeni, da je ta kazalec boljši kot v podjetju Termo d.d.

Iz zgornje tabele vidimo, da so vsi kazalniki podjetja Rockwool razen koeficienta obračanja zalog boljši, s tem da tudi ta kazalnik ni bistveno slabši od kazalnika podjetja Termo d.d. Tako lahko zaključimo, da je podjetje Rockwool uspešnejše, kot je podjetje Termo d.d.

3. ANALIZA ZAPOSLENIH

Delo je izhodišče poslovnega procesa in je izmed vseh prvin poslovnega procesa najpomembnejše. Pravzaprav si brez dela ni mogoče zamisliti poslovnega procesa. Dela pa ni brez delavca - nosilca delovne sile, to je potenciala fizičnih in umskih sposobnosti, ki jo pri opravljanju dela troši (Pučko, Rozman, 1993, str. 39). Iz tega sledi, da so zaposleni osnovni delovni potencial podjetja, ki ima praviloma pomemben vpliv na uspešnost poslovanja podjetja (Pučko, 1998, str. 35). Razvoj podjetja in njegovo uspešno poslovanje je močno odvisno od lastnosti in razvitosti zaposlenih. Z namenom, da bi ugotovila, kako so zaposleni vplivali na uspešnost poslovanja sem analizirala obseg in strukturo zaposlenih, dinamiko ter izkoriščenost delovnega časa, tehnično opremljenost dela, zadovoljstvo zaposlenih ter učinke motiviranosti in avtonomnosti.

Zaposlene sem analizirala z namenom, da ugotovim, kako le-ti in njihove spremembe vplivajo na uspešnost poslovanja podjetja. Ponavadi jih opazujemo vsaj po naslednjih kriterijih:

- število zaposlenih,
- struktura zaposlenih po izobrazbi in spolu ter
- dinamiki zaposlenih.

Zaposlene sem analizirala samo na podlagi primerjave med leti 1999, 2000 in 2001 v podjetju, saj za podjetji Rockwool in Paroc ni na voljo relevantnih podatkov.

3.1. ŠTEVILO ZAPOSLENIH

Število zaposlenih lahko merimo na različnih točkah v podjetju, s tega vidika dobimo različne podatke o številu zaposlenih. Najbolj obsežen podatek dobimo, če zaposleno osebje merimo v kadrovskem oddelku ob sklenitvi delovnega razmerja, manj obsežen podatek dobimo, če ga merimo s številom prisotnih zaposlenih, še manj obsežen podatek pa predstavlja število zaposlenih na delovnih mestih. Vsak podatek nam kaže le stanje v danem trenutku. Ker potrebujemo podatek o številu zaposlenih tudi v okviru analiz drugih poslovnih procesov, je potrebno izračunati število zaposlenih za daljše obdobje v obliki povprečja (Lipovec, 1983, str. 176). To je število zaposlenih po kadrovske evidenci in obsega vse zaposlene, ki so v rednem delovnem razmerju, ne glede na to, ali so prisotni in če delajo, ali so odsotni (Lipovec, 1983, str. 176). To povprečje lahko izračunamo iz stanj zaposlenih na koncu posameznih mesecev v letu, iz dnevnih stanj zaposlenih, še najbolj natančno povprečno število zaposlenih pa dobimo na podlagi izračunanega povprečja iz opravljenih delovnih ur, ki prikazuje dejanski delovni potencial podjetja (Pučko, 1998, str. 36).

Sama sem obseg zaposlenih v obravnavanem obdobju spremljala s številom zaposlenih na zadnji dan posameznega leta.

TABELA 9: Število zaposlenih v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. Število zaposlenih na dan 31.12.	434	455	468	104.8	102.9

Vir: Poslovno poročilo podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001.

Število zaposlenih se je v preučevanem obdobju vsako leto povečevalo, in sicer v letu 2000 glede na leto 1999 za 4.8 % v letu 2001 glede na predhodnje leto pa še za 2.9 %.

3.2. STRUKTURA ZAPOSLENIH

Poleg števila zaposlenih je bistveni del uspešnosti poslovanja tudi struktura zaposlenih v podjetju. Zlasti pomembna je izobrazbena struktura, medtem ko imajo drugi dejavniki, kot so spol, starost ipd., manjši vpliv na uspešnost poslovanja.

3.2.1. Struktura zaposlenih po izobrazbi

V podjetju velik pomen pripisujejo ustrezni strokovni usposobljenosti zaposlenih. V ta namen načrtno skrbijo za dvig izobrazbene strukture in usposabljanje delavcev na delovnem mestu tudi z različnimi izobraževalnimi projekti. Zavedajo se, da izobraženost in usposobljenost zaposlenih vplivata na večjo produktivnost in s tem na uspešnost poslovanja podjetja.

TABELA 10: Izobrazbena struktura zaposlenih v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. I. in II. stopnja izobrazbe NKV in PK delav.	152	35.02	166	36.48	172	36.75	109.21	103.61
2. III. in IV. stopnja izobrazbe KV in VKV	137	31.57	137	30.11	134	28.63	100.00	97.81
3. V. stopnja izobrazbe SŠ	75	17.28	78	17.14	87	18.59	104.00	111.54
4. VI. stopnja izobrazbe VŠ	26	5.99	27	5.93	23	4.91	103.85	85.19
5. VII. stopnja izobrazbe VŠŠ	44	10.14	47	10.33	52	11.11	106.82	110.64
6. ZAPOSLENI SKUPAJ	434	100.00	455	100.00	468	100.00	104.84	102.86

Vir: Podatki kadrovske službe podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001.

V podjetju med zaposlenimi v vseh treh obdobjih prevladujejo nekvalificirani in polkvalificirani delavci s prvo oziroma drugo stopnjo izobrazbe in predstavljajo več kot 35% vseh zaposlenih.

Podatki nam kažejo, da se je število zaposlenih povečevalo v vseh treh letih, in sicer za 4.84 % v letu 2000 glede na predhodnje leto in za 2.86 % v letu 2001 glede na leto 2000. Izobrazbena struktura se ni bistveno spremenila, omenimo lahko le, da se je v letu 2000 glede na predhodnje povečalo število zaposlenih v prav vseh razredih, največje povečanje pa zasledimo v prvem razredu, to so delavci s I. in II. stopnjo izobrazbe, in sicer za 9.21 %. To povečanje je bilo predvsem zaradi povečanega obsega proizvodnje v oddelku predelave tervola. V letu 2001 pa lahko omenimo predvsem zmanjšanje števila zaposlenih s VI. stopnjo izobrazbe, te pa so nadomestili zaposleni s VII. stopnjo izobrazbe.

3.3. DINAMIKA ZAPOSLENIH

Dinamiko zaposlenih spremljamo s pomočjo bilance gibanja zaposlenih, v kateri je prikazano tako povečanje kot zmanjšanje števila zaposlenih in tudi fluktuacija oziroma zamenjava osebja, ki jo štejemo za glavno obliko dinamike zaposlenih (Lipovec, 1983, str. 181). Fluktuacija nastaja iz več vzrokov, najpogostejši pa so:

- normalna zamenjava osebja, kamor štejemo odhajajoče zaradi upokojitve in opuščanja zaposlitve,
- nesreče pri delu in poklicne bolezni ter
- ostali dejavniki, kot so: nezadovoljstvo s pogoji dela ali z delom samim, medsebojnimi odnosi in splošnimi razmerami v kolektivu, neurejene stanovanjske razmere, neustrezno nagrajevanje ipd.

Pri tem računamo:

- bruto koeficient fluktuacije kot razmerje med številom tistih, ki so v obdobju prišli, povečanim za število tistih, ki so odšli, in povprečnim številom zaposlenih ter
- koeficient neto fluktuacije, ki se od bruto koeficienta razlikuje le v tem, da ima v števcu razliko med novo zaposlenimi delavci v obdobju in številom tistih, ki so iz podjetja v obdobju odšli.

Visoka fluktuacija v podjetju običajno negativno vpliva na uspešnost poslovanja, ker je produktivnost na novo zaposlenih delavcev navadno nižja, dokler se ne vključijo v svoje delo in v novo delovno okolje.

Dinamike zaposlenih in s tem koeficient bruto in neto fluktuacije za podjetje Termo d.d. nisem mogla računati, ker mi v podjetju niso hoteli posredovati za to potrebnih podatkov.

Politika zaposlovanja v podjetju Termo d.d. je odvisna od gospodarskega načrta za posamezno leto, količinske rasti prodaje, pozitivnih finančnih učinkov in ne nazadnje od bolniških in drugih izostankov zaposlenih delavcev.

4. ANALIZA POSLOVNIH FUNKCIJ

4.1. ANALIZA NABAVE

Pojem nabave je mogoče definirati v ožjem in širšem smislu. V ožjem pogledu pomeni nabava le nakup blaga po dogovorjeni ceni na določenem trgu. Glede na to je torej nabavna dejavnost v podjetju usmerjena le na preskrbo podjetja s surovinami, materialom, stroji, napravami in storitvami za nemoten potek reprodukcije. V širšem pogledu pa nabava poleg samega nakupa obsega še raziskovanje nabavnega trga, planiranje nabave, oblikovanje nabavne politike, sklepanje nabavnih dogovorov, količinski in kakovostni prevzem materiala, skladiščenje, evidentiranje in analiziranje nabavnih poslov (Ziherl, 1995, str. 111).

TABELA 11: Vrednostni obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) nabav po vrstah materialov v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
Trata izdel. materiali	1.631.788.302	54.08	1.608.616.498	52.90	1.799.107.175	50.11	98.58	111.84
Trata vzdrž. materiali	320.112.068	10.61	317.145.923	10.43	361.140.385	10.06	99.07	113.87
Trata pisarniški mater.	27.335.236	0.91	26.953.558	0.89	24.970.058	0.70	98.60	92.64
Trata drobní inventar	582.621	0.02	21.841.896	0.72	22.424.532	0.62	3748.90	102.67
Mater. predelava	2.636.961	0.09	89.745.104	2.95	164.079.522	4.57	3403.35	182.83
Bodovlje mater. volna	420.073.939	13.92	455.902.051	14.99	588.073.418	16.38	108.53	128.99
Bodovlje materiali kiti	233.787.486	7.75	229.339.908	7.54	262.670.688	7.32	98.10	114.53
Bodovlje vzdrž. mater.	73.431.207	2.43	45.826.881	1.51	67.670.380	1.88	62.41	147.67
Bodovlje drobní inv.	7.755.470	0.26	9.141.887	0.30	13.994.050	0.39	117.88	153.08
Poljane repromater.	66.615.972	2.21	70.596.736	2.32	151.985.276	4.23	105.98	215.29
Poljane drobní inv.	1.613.259	0.05	1.365.740	0.04	1.089.258	0.03	84.66	79.76
Poljane vzdrž. mater.	6.030.530	0.20	5.697.393	0.19	0	0.00	94.48	0.00
Mater. za inv.	93.599.825	3.10	129.352.619	4.25	124.999.945	3.48	138.20	96.64
Mater. za prod. opreme	125.738.747	4.17	12.623.640	0.42	7.944.041	0.22	10.04	62.93
Mater. za lastno opr.	6.424.940	0.21	16.880.890	0.56	268.296	0.01	262.74	1.59
SKUPAJ	3.017.526.563	100.00	3.041.030.724	100.00	3.590.417.023	100.00	100.78	118.07

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Iz zgornje tabele lahko vidimo, da se vrednostni obseg nabav vsako leto povečuje in se je v letu 2001 glede na leto 2000 povečal celo za 18 odstotkov.

Največji delež nabav v celotnih nabavah pripada materialu za proizvodnjo volne na Trati, in sicer okoli 50 %. Ta delež se z leti rahlo zmanjšuje, kar je posledica povečanja in razširitve drugih proizvodnih programov, predvsem v Bodovljah in v oddelku predelave tervola. Temu sledijo materiali za proizvodnjo volne v Bodovljah s 16.38 odstotnim deležem v vseh nabavah v letu 2001 in pa materiali za vzdrževanje na Trati z 10 odstotnim deležem v vseh nabavah v letu 2001.

TABELA 12: Število nabav po vrstah materiala v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
Trata izdel. materiali	1,816	1,949	1,969	107.32	101.03
Trata vzdrž. materiali	2,574	2,585	3,040	100.43	117.60
Trata pisarniški mater.	301	275	273	91.36	99.27
Trata drobní inventar	282	261	253	92.55	96.93
Mater. predelava	11	520	670	4727.27	128.85
Bodovlje mater. volna	946	1,045	1,209	110.47	115.69
Bodovlje materiali kiti	253	300	320	118.58	106.67
Bodovlje vzdrž. mater.	756	741	753	98.02	101.62
Bodovlje drobní inv.	84	80	82	95.24	102.50
Poljane repromater.	362	456	558	125.97	122.37
Poljane drobní inv.	26	22	15	84.62	68.18
Poljane vzdrž. mater.	78	58	0	74.36	0.00
Mater. za inv.	174	232	238	133.33	102.59
Mater. za prod. opreme	109	37	21	33.94	56.76
Mater. za lastno opr.	12	22	1	183.33	4.55
SKUPAJ	7,784	8,583	9,402	110.26	109.54

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Zgornja tabela nam pokaže, da tudi število nabav po skladiščih narašča vsako preučevano leto, in sicer vsako leto za približno 10 %. Največje število nabav pripada materialu za vzdrževanje na Trati, sledi pa izdelavni material na Trati. Največji porast števila nabav je opaziti pri materialu namenjenemu predelavi, ki se je povečal kar za 46 krat v letu 2000 glede na leto 1999, v letu 2001 glede na predhodnje leto pa še za 28.85 %. Pri tem moramo upoštevati, da je podjetje Termo d.d. predelavo, kot samostojno enoto začelo voditi šele konec leta 1999. Prav tako je zanimiv podatek, da Poljane za vzdrževalni material niso imele nobene nabave v letu 2001 in da je bila v tem letu le ena nabava za material za lastno opremo. Vzrok tega je, da se v proučevanem podjetju ne ukvarjajo več s proizvodnjo opreme, razen nekaj manjših delov za vzdrževalne namene že obstoječe opreme, ki se naredi v delavnicah vzdrževanja.

4.2. ANALIZA PROIZVODNJE

Z analizo proizvodne funkcije spoznamo značilnosti proizvodnega procesa. Spoznanje problemov proizvodnje omogoča sprejemanje boljših odločitev o proizvodnem procesu in proizvodni, ki v njem nastaja, ter poslovnih prvinah, ki so zato potrebne, s tem pa omogoča povečanje uspešnosti in rentabilnosti poslovanja. S tega vidika je potrebno gledati na proizvodnjo širše kot zgolj ustvarjanje poslovnih učinkov (proizvodov), ki gredo potem v prodajo ali potrošnjo v okviru podjetja ob sodelovanju poslovnih prvin (Pučko, Rozman, 1993, str. 31). Tako je potrebno poznati razvojno nalogo proizvodne funkcije, da s svojimi znanji o proizvodni, tehničnih značilnostih procesa in materialih kot del celotnega podjetja sodeluje pri sprejemanju strateških odločitev o proizvodni, ki jih bo podjetje iztržilo v prihodnosti. Operativna naloga proizvodne funkcije je, da v okviru poslovanja podjetja zagotovi tekoč proizvodni proces, v katerega vstopajo prvine poslovnega procesa in se tekom procesa preobrazijo v proizvod, ki je lahko v materialni obliki (izdelek) ali v nematerialni obliki (storitev) (Avbelj, 1995, str. 135).

Proizvodnjo podjetja Termo d.d. sem sprva spremljala količinsko, izraženo v tonah, nato pa še vrednostno.

4.2.1. Količinski obseg in struktura proizvodnje

Obseg proizvodnje merimo s fizičnimi merskimi enotami. Proizvodni asortiman podjetja Termo d.d. sem razdelila po posameznih vrstah in izrazila njihov obseg v tonah oziroma v normiranih urah. Tako sem v tabeli analizirala količinski obseg in strukturo proizvodnje po vrstah proizvodov v obdobju od leta 1999 do leta 2001.

TABELA 13: Obseg proizvodnje (v tonah oz. v norma urah) podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	enota	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. tervol	ton	69614	76894	81966	110.46	106.60
2. kiti	ton	332.5	399.1	454.2	120.03	113.81
3. poliestri	ur	40221	36182	34148	89.96	94.38

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Iz tabele 13 lahko vidimo, da je glavna dejavnost podjetja Termo d.d. proizvodnja in prodaja tervola. Z vsakoletnimi posodobitvami in optimizacijo proizvodnje uspevajo povečevati obseg

proizvodnje pri neprekinjeni proizvodnji (24 ur na dan). Tako so v letu 2000 glede na leto 1999 povečali proizvodnjo tervola za 10.5 % in v letu 2001 glede na leto 2000 za 6.6 %. Proizvodnja kitov se je v letu 2000 glede na predhodno leto povečala za kar 20 %, v letu 2001 glede na leto 2000 pa še za 13.8 %, kar lahko razložimo s povečanjem prodaje na tuje trge. Zaradi manjšega povpraševanja in različne strukture proizvodnje pa se je močno zmanjšala proizvodnja poliestrov, in sicer iz 40221 norma ur v letu 1999 na 34148 norma ur v letu 2001. Posledično se ta oddelek preusmerja na izdelavo različnih proizvodov, pri katerih je sestavni del tervol (protihrupni sistemi, vložki za protipožarna vrata, paneli).

4.2.2. Stroški proizvodnje

Stroški so cenovno izraženi potroški prvin poslovnega procesa, ki nastajajo pri doseganju poslovnih učinkov (Turk, 1999, str. 151). Razdelimo jih lahko na različne načine. Ena od delitev je glede na vrsto prvine v poslovnem procesu v povezavi s trošenjem, pri katerem ti stroški nastajajo: stroški materiala, storitev, dela, amortizacije, odpisi zalog, terjatev in dajatev, ki niso odvisne od poslovnega izida.

Stroški imajo vedno pomemben vpliv na poslovni uspeh in s tem na uspešnost poslovanja (Pučko, 2001, str. 97). Stroški nam pomagajo ocenjevati vrednostno plat proizvodnje. Podjetja morajo pri svojem poslovanju skrbeti za primerno raven stroškov, saj lahko le ob primerni ravni stroškov vzdržujejo konkurenčnost na trgu.

TABELA 14: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) stroškov proizvodnje podjetja Termo d.d. na dan 31. 12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Stroški blaga, mat. in stor.	5.454.104	63.04	5.849.654	64.22	7.224.968	67.76	107.25	123.51
2. Stroški dela	1.362.308	15.75	1.399.652	15.36	1.434.196	13.45	102.74	102.47
3. Stroški amortizacije	729.945	8.44	843.760	9.26	821.824	7.71	115.59	97.40
4. Drugi stroški	1.105.060	12.77	1.016.376	11.16	1.182.177	11.09	91.97	116.31
5. SKUPAJ	8.651.417	100.00	9.109.442	100.00	10.663.165	100.00	105.29	117.06

Vir: Izkaz uspeha podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Opazimo lahko, da so se v letu 2000 glede na leto 1999 povečali skupni stroški za 5 %, medtem ko so se le ti v letu 2001 glede na leto 2000 povečali kar za 17 %.

V letu 2000 so se glede na predhodno leto najbolj zvišali stroški amortizacije, ki so se povečali za dobrih 15 %, kar lahko razložimo s povečano amortizacijsko stopnjo pri štirih osnovnih sredstvih (glej analizo stalnih sredstev, točka 2.1.). Sledili so stroški blaga, materiala in storitev, ki so narasli za več kot 7 %. V letu 2001 so pomemben delež k povečanju prinesli višji stroški blaga, materiala in storitev, ki so se povečali kar za 23.5 %. K temu je največ pripomogel povečan obseg proizvodnje tervola. Najmanjši porast stroškov, tako v letu 2000 kot v letu 2001, pa lahko zasledimo pri stroških dela, ki so v obeh letih narasli le za nekaj več kot 2 %, kljub stalnemu povečevanju števila zaposlenih (glej tabelo 11).

V strukturi stroškov so v vseh treh letih predstavljali največji delež stroški materiala, sledijo pa stroški dela, kar je glede na to, da je podjetje Termo proizvodno podjetje, razumljivo. Delež stroškov materiala se je povečeval iz 63 % v letu 1999, preko 64 % v letu 2000 na 67 % v letu 2001. Delež stroškov dela se je leta 2001 glede na leto 1999 zmanjšal za 2.3 odstotne točke, kar gre v največji meri pripisati znižanju stroška dela na zaposlenega.

TABELA 15: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) stroškov proizvodnje podjetja Rockwool na dan 31.12 v letih 2000 in 2001

ELEMENT	2000	%	2001	%	I 01/01
1. Stroški blaga, mat. in stor.	111.304	49.41	115.943	49.94	104.17
2. Stroški dela	65.504	29.08	68.471	29.49	104.53
3. Stroški amortizacije	22.949	10.19	20.316	8.75	88.53
4. Drugi stroški	25.501	11.32	27.446	11.82	107.63
5. SKUPAJ	225.258	100.00	232.176	100.00	103.07

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Iz tabele 15 lahko vidimo, da je porast vseh stroškov proizvodnje v podjetju Rockwool manjši kot v podjetju Termo d.d., vendar moramo upoštevati, da je bil največji porast stroškov v podjetju Termo pri stroških blaga materiala in storitev ter pri drugih stroških, ki so bili posledica večje proizvodnje in s tem tudi večje prodaje.

4.3. ANALIZA PRODAJE

Prodaja je faza v poslovnem procesu, ki mora na temelju proučevanja prodajnega trga usmerjati proizvodnjo, hkrati pa pridobivati kupce za proizvode oziroma storitve podjetja ob primerni prodajni ceni, ob ustreznem pospeševanju prodaje ter ob uporabi ustreznih prodajnih poti in metod. S prodajo prehajajo proizvodi v last kupcev. Njihova vrednost pa se v podjetju pretvori sprva največkrat v terjatev do kupca, kasneje pa s plačilom v denarno sredstvo (Pučko, 2001, str. 112).

4.3.1. Obseg in struktura prodaje po programih

V okviru analize obsega in strukture prodaje sem v tabeli 16 ocenila vrednostni obseg in strukturo prodaje po prodajnih programih.

TABELA 16: Obseg (000 SIT) in struktura (v %) prodaje podjetja Termo d.d. na v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Trata tervol	5.726.639	63.96	5.670.779	57.24	5.640.185	50.06	99.02	99.46
2. Predelava tervola			739.973	7.47	963.352	8.55		130.19
3. Preprodaja tervola	84.994	0.95	523.015	5.28	1.751.127	15.54	615.35	334.81
4. Bodovlje tervol	1.451.380	16.21	1.678.970	16.95	1.819.321	16.15	115.68	108.36
5. Poliestri	298.011	3.33	319.016	3.22	434.848	3.86	107.05	136.31
6. Prodaja blaga	246.638	2.75	254.796	2.57	104.062	0.92	103.31	40.84
7. Kiti	415.687	4.64	421.420	4.25	427.320	3.79	101.38	101.40
8. Prodaja opreme	729.452	8.15	298.535	3.01	125.760	1.12	40.93	42.13
9. SKUPAJ	8.952.804	100.00	9.906.507	100.00	11.265.979	100.00	110.65	113.72

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Iz zgornje tabele lahko vidimo, da je skupna prodaja narasla tako v letu 2000 kot v letu 2001. Najbolj je narasla preprodaja tervola, to je prodaja tervola iz tovarn na Slovaškem in Hrvaškem, in sicer kar za 515.3 % v letu 2000 glede na predhodno leto in v letu 2001 glede na

predhodnje leto za 224.8 %. Tako je preprodaja tervola, ki je bila še v letu 1999 zanemarljiva postala pomemben element , saj je leta 2001 dosegla 15.5 odstoten delež v celotni prodaji. Temu je sledila prodaja tervola iz Bodovlj, ki se je povečala za 15.6 % v letu 2000 in za 8.3 % v letu 2001. Ker je podjetje Termo d.d. v letu 2000 začelo ločeno evidentirati prodajo tervola iz Trate in predelavo tervola (prej je bilo to beleženo skupaj), lahko ugotovimo, da se je tudi prodaja tervola v letu 2000 glede na leto 1999 povečala za skoraj 12 %.

4.3.2. Obseg in struktura prodaje po trgih

TABELA 17: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) prodaje po trgih podjetja Termo d.d. na v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Nemčija	2.017.591	22.54	1.855.076	18.73	2.419.784	21.48	91.95	130.44
2. Slovenija	2.607.119	29.12	2.991.387	30.20	3.184.754	28.27	114.74	106.46
3. Italija	1.705.813	19.05	2.103.114	21.23	2.731.750	24.25	123.29	129.89
4. Francija	664.943	7.43	1.337.502	13.50	1104.612	9.80	201.15	82.59
5. Avstrija	971.893	10.86	651.099	6.57	461.196	4.09	66.99	70.83
6. Nizozemska	333.851	3.73	245.548	2.48	270.562	2.40	73.55	110.19
7. Švica	162.327	1.81	182.181	1.84	283.626	2.52	112.23	155.68
8. Bivša Yu	214.967	2.40	159.776	1.61	208.789	1.85	74.33	130.68
9. Ostalo	274.300	3.06	380.824	3.84	600.905	5.33	138.83	157.79
10. SKUPAJ	8.952.804	100.00	9.906.507	100.00	11.265.980	100.00	110.65	113.72

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Največji porast prodaje v letu 2000 glede na leto 1999 je bil v Franciji, to je za 101.15 %, sledijo pa prodaja v Italiji s 23.22 % in Sloveniji s 14.7 % porastom. Največji upad prodaje je zaznati na trgu v Avstriji, in sicer kar za 33 %. V letu 2001 sta glede na leto 2000 najpomembnejši porast prodaje dosegla trga v Nemčiji in Italiji, vsak s približno 30 % povečano prodajo.

V sami strukturi prodaje lahko vidimo, da ima trg v Sloveniji največji delež in se giblje okoli 30% celotne prodaje, temu sledi prodaja na trgu v Italiji, ki svoj delež vsako leto povečuje, in je v letu 2001 imela 24.25 % celotne prodaje ter prodaja na trgu v Nemčiji, ki je imela 21.48 odstotni delež v celotni prodaji v letu 2001.

4.3.3. Obseg in struktura prodaje po mesecih

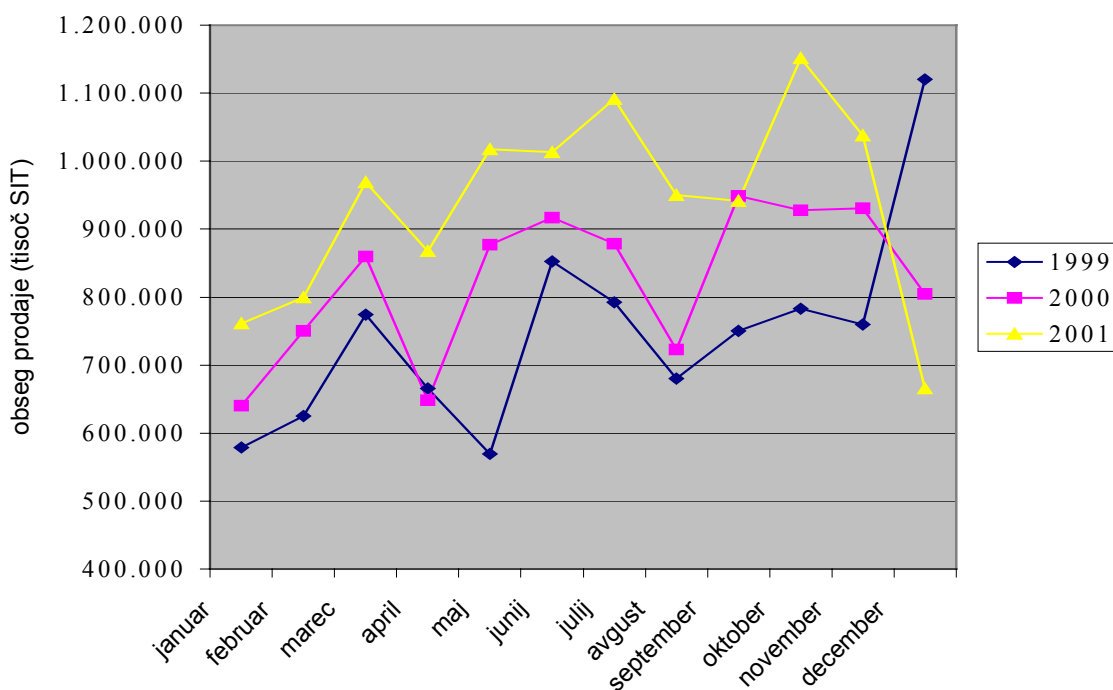
TABELA 18: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) prodaje po mesecih podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. januar	578.977	6.47	640.231	6.46	761.190	6.76	110.58	118.89
2. februar	625.295	6.98	750.272	7.57	799.340	7.10	119.99	106.54
3. marec	774.124	8.65	859.851	8.68	968.807	8.60	111.07	112.67
4. april	665.735	7.44	648.562	6.55	867.715	7.70	97.42	133.79
5. maj	569.690	6.36	877.207	8.85	1.017.825	9.03	153.98	116.03
6. junij	852.301	9.52	917.243	9.26	1.013.184	8.99	107.62	110.46
7. julij	792.699	8.85	878.364	8.87	1.091.521	9.69	110.81	124.27
8. avgust	679.960	7.59	722.964	7.30	950.355	8.44	106.32	131.45
9. september	750.378	8.38	948.601	9.58	941.185	8.35	126.42	99.22
10. oktober	782.941	8.75	927.773	9.37	1.151.407	10.22	118.50	124.10
11. november	760.135	8.49	930.897	9.40	1.037.976	9.21	122.46	111.50
12. december	1.120.570	12.52	804.541	8.12	665.475	5.91	71.78	82.73
13. SKUPAJ	8.952.804	100.00	9.906.507	100.00	11.265.980	100.00	110.65	113.72

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

Iz zgornje tabele lahko vidimo, da je prodaja močno odvisna od vremenskih razmer, se pravi, da je sezonsko pogojena. Največji obseg prodaje zaznamo v poletnih in jesenskih mesecih, ki so tudi najprimernejši za gradbena dela (izolacija). Padce prodaje zaznamo aprila leta 2000 (velika noč), ter decembra istega leta in leta 2001 (sneg), pri tem pa moramo upoštevati podatek, da je prodaja decembra leta 1999 visoka zlasti zaradi večje prodaje opreme, ki pa je postranski proizvod podjetja Termo d.d.

GRAF 1: Obseg prodaje po mesecih (v 000 SIT) podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

Vir: Interni podatki podjetja Termo d.d. za leta 1999, 2000 in 2001.

4.3.4 Dinamika prodaje na zaposlenega

TABELA 19: Obseg in struktura (v %) prodaje na zaposlenega podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
Prodaja na zaposlenega	20.923.169	22.404.852	24.222.199	107.08	108.11

Vir: Poslovno poročilo podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

Prodaja na zaposlenega v podjetju Termo d.d. se je v vseh treh letih povečevala enakomerno in je v letu 2001 zanašala 24.222.199 SIT na zaposlenega.

4.4. ANALIZA FINANCIRANJA

Funkcija financiranja je prisotna v vseh fazah poslovnega procesa, saj brez angažiranja sredstev ni mogoče izvajati zastavljenih nalog. Vsako podjetje mora težiti k čimbolj racionalni uporabi razpoložljivih finančnih sredstev.

Med temeljne naloge finančne funkcije sodijo (Potočnik, 1991, str. 193):

- pridobivanje denarnih sredstev za potrebe tekočega poslovanja in naložbe,
- vlaganje denarnih sredstev v posamezne poslovne procese,
- usklajevanje priliva in odliva denarnih sredstev,
- urejanje denarnih tokov in nadzor nad uporabo denarnih sredstev in
- vračanje denarnih sredstev njihovim virom.

Finančna analiza je osredotočena predvsem na finančno trdnost in plačilno sposobnost podjetja. Omogoča nam, da podatke iz računovodskih izkazov podjetja z različnimi analitičnimi sredstvi in metodami pretvorimo v koristne informacije, ki jih vodstvo podjetja potrebuje pri svojih odločitvah.

4.4.1. Analiza obveznosti do virov sredstev

Z viri sredstev razumemo pravne in fizične osebe, ki vlagajo, posojajo ali kako drugače prispevajo k sredstvom podjetja (Pučko, Rozman, 1992, str. 76). Izkazani so na pasivni strani bilance stanja in povedo, čigava so dejansko sredstva, s katerimi razpolaga podjetje (Lipičnik, Pučko, Rozman, 1991, str. 51).

Podjetje kot pravna oseba je lasten vir sredstev. Sem sodijo državni in družbeni kapital, delniški kapital, trajne vloge, rezerve in nerazdeljeni dobiček iz prejšnjih let. Pravimo jim tudi trajni viri. Podjetje ima do vlagateljev in solastnikov obveznost dobrega gospodarja, saj je v interesu vseh doseganje čim višje vrednosti podjetja in čim večjega dobička.

Tuji viri sredstev so druge pravne ali fizične osebe, od katerih je podjetje te vire pridobilo in s tem sprejelo obveznost vračanja le-teh. Dolgoročni viri imajo obveznost vračanja sredstev daljšo od enega leta. Vanje sodijo predvsem dolgoročna posojila za osnovna in obratna

sredstva ter obveznice z daljšim rokom vračanja. V primeru, ko je obveznost potrebno poravnati v roku krajšem od enega leta, gre za kratkoročne vire. Sem spadajo kratkoročna posojila za pokrivanje obratnih sredstev in nelikvidnosti podjetja, komercialni krediti in podobno.

TABELA 20: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) obveznosti do virov sredstev podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. KAPITAL	7.813.122	62.64	8.443.135	58.98	9.326.268	62.68	108.06	110.46
a) osnovni kapital	1.988.605	25.45	1.826.083	21.63	1.706.620	18.30	91.83	93.46
b) vplačani pres. kapitala	24.343	0.31	18.073	0.21	35.729	0.38	74.25	197.69
c) rezerve	1.689.328	21.62	1.986.630	23.53	2.620.933	28.10	117.60	131.93
d) preneseni čisti dobiček	394.032	5.04	726.597	8.61	1.011.555	10.85	184.40	139.22
e) reval. pop. kapitala	2.768.589	35.44	3.174.219	37.60	3.519.653	37.74	114.65	110.88
f) nerazdeljeni čisti dobiček	948.226	12.14	711.531	8.43	431.778	4.63	75.04	60.68
2. DOLG. REZERVACIJE	214.020	1.72	126.142	0.88	177.567	1.19	58.94	140.77
3. DOLG. OBVEZNOSTI	2.605.873	20.89	2.105.999	14.71	1.706.291	11.47	80.82	81.02
4. KRATK. OBVEZNOSTI	1.837.509	14.73	3.615.393	25.26	3.652.807	24.55	196.76	101.03
a) iz poslovanja	1.428.770	77.76	1.745.141	48.27	1.583.808	43.36	122.14	90.76
b) iz financiranja	408.739	22.24	1.870.252	51.73	2.068.999	56.64	457.57	110.63
5. PAS. CAS. RAZMEJITVE	2.309	0.02	23.522	0.16	15.695	0.11	1018.49	66.73
6. SKUPAJ OBV. DO VIR.	12.472.834	100.00	14.314.190	100.00	14.878.628	100.00	114.76	103.94

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

V letu 2000 glede na leto 1999 so se obveznosti do virov sredstev povečale za 14.7 %. Kratkoročne obveznosti so se povečale za 96.7 %, kapital pa za 8 %, medtem ko so se dolgoročne obveznosti zmanjšale za skoraj 20 %.

V letu 2001 so se glede na predhodnje leto obveznosti do virov sredstev povečale za 3.9 %. Največ se je povečal kapital, to je za 10.4 %, dolgoročne obveznosti pa so se v tem obdobju zmanjšale za 19%.

Največji delež glede na vse obveznosti do virov sredstev je v vseh treh preučevanih letih imel kapital, to je okoli 60 %, od tega pa revalorizacijski popravek kapitala s 35 do 37 odstotnim deležem v kapitalu. V preučevanih letih se je obrnila struktura kratkoročnih obveznosti.

Opazimo lahko, da je podjetje v preučevanih letih povečevalo kratkoročne obveznosti iz financiranja, medtem ko je zmanjšalo dolgoročne obveznosti, kar nam pove, da je podjetje za financiranje poslovanja najemalo kratkoročne vire.

TABELA 21: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) obveznosti do virov sredstev v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	ROCKWOOL					PAROC				
	2000	%	2001	%	I 01/00	2000	%	2001	%	I 01/00
1. KAPITAL	116.126	55.04	122.845	55.48	105.79	5.336	11.14	4.273	8.27	80.08
a) osnovni kapital	7.481	6.44	7.939	6.46	106.13					
b) vplačani pres. kapitala										
c) rezerve	6.652	5.73	10.007	8.15	150.42					
d) preneseni čisti dobiček	98.438	84.77	102.760	83.65	104.39					
e) reval. pop. kapitala	1.441	1.24	0	0.00	0.00					
f) nerazdeljeni čisti dobiček	2.113	1.82	2.139	1.74	101.22					
2. DOLG. REZERVACIJE						2.231	4.66	620	1.20	27.79
3. DOLG. OBVEZNOSTI	29.032	13.76	41.785	18.87	143.93	22.898	47.79	24.222	46.89	105.78
4. KRA TK. OBVEZNOSTI	59.836	28.36	49.617	22.41	82.92	17.452	36.42	22.539	43.63	129.15
a) iz poslovanja	41.862	69.96	39.724	80.06	94.89					
b) iz financiranja	17.973	30.04	9.893	19.94	55.04					
5. PAS. ČAS. RAZMEJ.	5.995	2.84	7.178	3.24	119.74					
6. SKUPAJ OBV. DO VIR.	210.989	100.00	221.426	100.00	104.95	47.917	100.00	51.655	100.00	107.80

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool in podjetja Paroc za leto 2001.

Tudi v podjetjih Rockwool in Paroc je v letu 2001 glede na predhodno leto prišlo do povečanja obveznosti do virov sredstev, in sicer pri prvem za 4.95 % in pri drugem za 7.8 %.

Pri podjetju Rockwool so se povečale dolgoročne obveznosti za 43.9 % in osnovni kapital za 6 %, medtem ko so se kratkoročne obveznosti zmanjšale za 27 %. Največji strukturni delež zavzema kapital s 55 % deležem med vsemi obveznostmi do virov sredstev, sledijo mu kratkoročne obveznosti s 22.4 % deležem med vsemi obveznostmi do virov sredstev.

Pri podjetju Paroc pa lahko opazimo, da so se najbolj povečale kratkoročne obveznosti, to je za 29.15 %, medtem, ko se je kapital zmanjšal za skoraj 20 %. Pri tem velja omeniti, da je delež kapitala med obveznostmi do virov sredstev le 8.2 odstoten, prevladujejo pa dolgoročne in kratkoročne obveznosti.

Kot vidimo je v letu 2001 glede na leto poprej prišlo do rasti obveznosti do virov sredstev tako v podjetju Termo d.d. kot v podjetjih Rockwool in Paroc. Največja rast celotnih obveznosti do virov sredstev je v podjetju Paroc, vendar je ta rast predvsem na račun povečanja kratkoročnih obveznosti, torej zadolževanja podjetja. Prav tako velja za podjetje Rockwool, kjer so se največ povečale dolgoročne obveznosti, medtem ko se je v opazovanem podjetju največ povečal lastni kapital.

4.4.2. Stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti

Pri spremljanju in ocenjevanju virov financiranja ugotavljamo, iz katerih virov pridobiva podjetje finančna sredstva, kakšna so razmerja med viri in njihova ustreznost. Strukturo virov opazujemo s pomočjo stopnje kapitalizacije in stopnje zadolženosti (Lipovec, 1983, str. 244-245).

Pri tem stopnjo kapitalizacije opredeljujemo kot odnos med trajnimi in vsemi viri financiranja v podjetju, stopnjo zadolženosti pa kot odnos med tujimi in vsemi viri v podjetju. Stopnjo zadolženosti dobimo tudi tako, da od ena odštejemo izračunano stopnjo kapitalizacije.

Pri ocenjevanju stopnje kapitalizacije obstaja izkustveno priporočilo, da mora biti vrednost le-te vsaj 0,5. To pomeni, da podjetje naj ne bi imelo več kot polovico obveznosti do tujih virov sredstev. V nasprotnem primeru je varnost naložbe v takšno združbo za upnika preveč tvegana, kar bi se moralo poznati na ceni tujih virov, ki bi morala biti nesprejemljivo visoka z vidika možnosti za donosno poslovanje (Pučko, 2001, str. 132).

TABELA 22: Stopnja kapitalizacije in stopnja zadolženosti v podjetju Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 v 000 SIT in v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001 v milijonih SIT

ELEMENT	TERMO d.d.			ROCKWOOL		PAROC	
	1999	2000	2001	2000	2001	2000	2001
1. Lastni viri (v 000 SIT)	7.813.122	8.443.135	9.326.268	116.126	122.845	5.336	4.273
2. Tuji viri (v 000 SIT)	4.659.712	5.871.056	5.552.360	94.863	98.581	42.580	47.382
3. Vsi viri (v 000 SIT)	12.472.834	14.314.190	14.878.628	210.989	221.426	47.917	51.655
4. St. kapitalizacije (1:3)	0.63	0.59	0.63	0.55	0.55	0.11	0.08
5. St. zadolženosti (2:3)	0.37	0.41	0.37	0.45	0.45	0.89	0.92

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovno poročilo podjetij Rockwool in Paroc za leto 2001.

Delež kapitala v podjetju Termo d.d. v vseh virih je v letu 1999 znašal 63 %, v naslednjem letu se je zmanjšal na 59 %, v letu 2001 pa se je zopet povečal na 63 %. Stopnja zadolženosti nam pokaže, da se je leta 2000 41 % sredstev financiralo s tujimi viri, kar je za 4 odstotne točke več kot leto poprej in tudi leto kasneje, kar kaže na to, da je podjetje Termo d.d. še varno za naložbe, saj se delež tujih sredstev giblje okoli 40 % vseh sredstev.

V podjetju Rockwool imajo nižjo stopnjo kapitalizacije kot v podjetju Termo d.d., vendar je le to s 55 % deležem kapitala v vseh virih še varno za naložbe, kar pa ne moremo trditi za podjetje Paroc, ki ima le 11% oziroma 8% delež kapitala v vseh virih in je močno zadolženo.

4.4.3. Analiza finančne stabilnosti

Sposobnost poravnavanja vseh dolgov in vrnitev vloženega kapitala lastnikom lastnih sredstev ob morebitnem prenehanju podjetja imenujemo finančna stabilnost podjetja. Predstavlja jo razmerje med dolgoročnimi viri in dolgoročnimi sredstvi. Več kot je dolgoročnih virov v primerjavi z dolgoročnimi sredstvi, večja je finančna stabilnost podjetja (Lipovec, 1983, str. 254).

Finančno stabilnost podjetja presojamo s kazalniki finančne stabilnosti ali pokritosti dolgoročnih sredstev in zalog ali njihovih delov z dolgoročnimi viri ali njihovimi deli. Ko nas zanima, ali so stalna sredstva financirana s kapitalom, govorimo o kapitalski pokritosti stalnih sredstev in podobno.

Kazalniki finančne stabilnosti podjetja so (Rozman, 1995, str. 93-94):

- kapitalska pokritost stalnih sredstev kot razmerje med kapitalom in stalnimi sredstvi,
- kapitalska pokritost dolgoročnih sredstev kot razmerje med kapitalom in dolgoročnimi sredstvi,
- dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev kot razmerje med dolgoročnimi viri in dolgoročnimi sredstvi,
- dolgoročna pokritost dolgoročnih sredstev in zalog kot razmerje med dolgoročnimi viri in dolgoročnimi sredstvi, povečanimi za zaloge.

Vrednost količnika finančne stabilnosti mora biti okrog 1, če hoče podjetje finančno stabilno poslovati. Če je vrednost tega količnika pod 1, bo podjetje zelo verjetno imelo težave pri ohranjanju svoje likvidnosti, kajti del dolgoročno vezanih sredstev financira s kratkoročnimi viri. Vemo pa, da je treba dolgoročno vezana sredstva financirati z dolgoročnimi viri, če se nečemo izpostavljeni nevarnosti nastanka nelikvidnosti (Pučko, 2001, str. 141).

TABELA 23: Kazalniki finančne stabilnosti (v 000 SIT) podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. Kapital	7.813.122	8.443.135	9.326.268	108.06	110.46
2. Stalna sredstva	5.955.216	7.147.876	6.704.851	120.03	93.80
3. Dolgoročna sredstva	9.023.005	10.301.250	10.149.010	114.17	98.52
4. Dolg. sredstva + zaloge	9.736.970	10.941.973	10.918.747	112.38	99.79
5. Dolgoročni viri	10.633.015	10.675.276	11.210.126	100.40	105.01
6. Kapitalska pokritost stalnih sredstev (1:2)	1.31	1.18	1.39	90.03	117.76
7. Kapitalska pokritost dolg. sredstev (1:3)	0.87	0.82	0.92	94.65	112.12
8. Dolgolgoročna pokritost dolg. sredstev (5:3)	1.18	1.04	1.10	87.94	106.59
9. Dolgolgoročna pokritost sredstev in zalog (5:4)	1.09	0.98	1.03	89.34	105.23

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

Rezultati izračunanih kazalcev finančne stabilnosti podjetju Termo d.d. kažejo na trend povečevanja finančne stabilnosti v letu 2001 v primerjavi z letom 2000, saj so vsi indeksi kazalnikov višji od 100. Najnižjo vrednost ima kazalnik kapitalske pokritosti dolgoročnih sredstev in znaša manj kot ena za vsa tri leta, njegova najvišja vrednost pa je bila v letu 2001 in je znašala 0.92, in pomeni, da vrednost kapitala ni zadostovala za pokrivanje dolgoročnih sredstev. Kljub temu pa je bilo opazovano podjetje v preučevanih letih finančno stabilno in ni imelo težav z ohranjanjem likvidnosti.

TABELA 24: Kazalniki finančne stabilnosti (v milijonih SIT) za podjetji Rockwool in Paroc na dan 31.12. za leta 2000 in 2001

ELEMENT	ROCKWOOL			PAROC		
	2000	2001	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Kapital	116.126	122.842	105.78	5.336	4.273	80.08
2. Stalna sredstva	120.167	130.048	108.22	28.934	35.049	121.14
3. Dolgoročna sredstva	124.29.0	134.374	108.11	33.373	36.887	110.53
4. Dolg. sredstva + zaloge	137.987	151.997	110.15	37.638	42.201	112.12
5. Dolgoročni viri	145.158	164.628	113.41	28.234	28.495	100.93
6. Kapitalska pokritost stalnih sredstev (1:2)	0.97	0.94	97.75	0.18	0.12	66.11
7. Kapitalska pokritost dolg. sredstev (1:3)	0.93	0.91	97.85	0.16	0.12	72.45
8. Dolgoročna pokritost dolg. sredstev (5:3)	1.17	1.23	104.90	0.85	0.77	91.31
9. Dolgoročna pokritost sredstev in zalog (5:4)	1.05	1.08	102.96	0.75	0.68	90.01

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool in podjetja Paroc za leto 2001.

Kazalci finančne stabilnosti so v podjetju Rockwool v povprečju zelo blizu oziroma so večji od 1 v obeh preučevanih letih. Za pokrivanje stalnih in dolgoročnih sredstev pa je moralo podjetje najeti tudi kratkoročne vire.

Pri podjetju Paroc pa so kazalci finančne stabilnosti izredno nizki, še posebej kapitalska pokritost stalnih in dolgoročnih sredstev. V podjetju Paroc so morali poleg dolgoročnih virov za pokrivanje zalog v preučevanem obdobju dodatno uporabiti še kratkoročne vire financiranja. Pomemben je tudi podatek, da so se vsi kazalci v letu 2001 glede na leto 2000 močno poslabšali, kar je še zmanjšalo likvidnost podjetja, ki je že tako bila zelo slaba.

Vidimo, da podjetje Termo d.d. po teh kriterijih sodi med nadpovprečna podjetja v svoji panogi. Ocenjujem, da je podjetje Termo d.d. v preučevanem obdobju doseglo zadovoljive ravni finančne stabilnosti in nima večjih problemov pri ohranjanju finančne likvidnosti.

4.4.4. Analiza plačilne sposobnosti

Plačilna sposobnost podjetja pomeni, da podjetje sprotno poravnava vse zapadle obveznosti oziroma dolgove. Je pogoj za doseganje rentabilnosti.

Pri plačilni sposobnosti gre predvsem za kratkoročen vidik. Ko ugotavljamo plačilno sposobnost podjetja nas zanimajo predvsem kratkoročna sredstva in kratkoročni viri. S spremljanjem likvidnosti v podjetju ugotavljamo, v kakšen namen se rabijo sredstva iz virov financiranja. Paziti moramo, da se ta sredstva smotrno uporabljajo in s tem zagotavljajo nemoten proces reprodukcije (Lipovec, 1983, str. 255).

Plačilna sposobnost je lahko nezadostna, optimalna ali prekomerna. Če je podjetje sposobno zagotoviti potrebna denarna sredstva za poravnavo zapadlih obveznosti v vsakem trenutku, govorimo o optimalni plačilni sposobnosti. V tem primeru je koeficient plačilne sposobnosti enak 1. V primeru, ko podjetje ni zmožno poravnati zapadlih obveznosti z razpoložljivimi denarnimi sredstvi, govorimo o nezadostni plačilni sposobnosti. V tem primeru je koeficient plačilne sposobnosti manjši od 1. Kadar pa je koeficient plačilne sposobnosti večji od 1, govorimo o prekomerni plačilni sposobnosti.

Kazalniki plačilne sposobnosti so (Rozman, 1995, str. 93):

- neposredna pokritost kratkoročnih obveznosti ali hitri koeficient:

$$\frac{\text{likvidna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}},$$

- pospešena pokritost kratkoročnih obveznosti ali pospešeni koeficient:

$$\frac{\text{likvidna sredstva} + \text{kratkoročne terjatve}}{\text{kratkoročne obveznosti}},$$

- kratkoročna pokritost kratkoročnih obveznosti ali kratkoročni koeficient:

$$\frac{\text{kratkoročna sredstva}}{\text{kratkoročne obveznosti}}.$$

Na splošno velja, da naj bi bil hitri koeficient največ 1, pospešeni koeficient najmanj 1 in kratkoročni koeficient najmanj 2 (Turk, Melavc, 1992, str. 472).

Zaradi statičnosti podatkov izračunani kazalci ne kažejo popolne slike. Za presojanje plačilne sposobnosti podjetja bi potrebovali povprečne podatke in ne podatkov na določen dan.

TABELA 25: Kazalci plačilne sposobnosti (v 000 SIT) podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. Likvidna sredstva	432.554	958.440	1.435.541	221.58	149.78
2. Kratkoročne terjatve	1.841.302	2.094.482	2.353.825	113.75	112.38
3. Kratkoročna sredstva	3.053.926	3.795.230	4.686.818	124.27	123.49
4. Kratkoročne obveznosti	1.837.509	3.615.393	3.652.807	196.76	101.03
5. Hitri koeficient (1:4)	0.24	0.27	0.39	112.62	148.24
6. Pospešeni koeficient ((1+2):4)	1.24	0.84	1.04	68.24	122.85
7. Kratkoročni koeficient (3:4)	1.66	1.05	1.28	63.16	122.23

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. za leta 1999, 2000 in 2001.

Izračunani hitri koeficient kaže na to, da je bilo preučevano podjetje sposobno z likvidnimi sredstvi poravnati le 24 % kratkoročnih obveznosti na dan 31.12.1999 in 27 % na dan 31.12.2000, leta 2001 pa se je ta koeficient povečal in tako je bilo podjetje sposobno poravnati že 39 % kratkoročnih obveznosti na dan 31.12. Porast pomeni, da je podjetje Termo d.d. porastu kratkoročnih obveznosti s še večjim povečanjem likvidnih sredstev. Menim, da izračunani kazalnik ne izraža dejanske plačilne sposobnosti podjetja, saj velja le na določen dan in se lahko hitro spreminja.

Ugotovimo lahko, da sta se pospešeni in kratkoročni koeficient v letu 2000 močno zmanjšala. Vzrok najdemo v 96.76 % povečanju kratkoročnih obveznosti, ki jim ni sledilo sorazmerno povečanje kratkoročnih terjatev oziroma kratkoročnih sredstev.

Vrednost koeficienta pospešene pokritosti kratkoročnih obveznosti je bila manjša od 1 le v letu 2000, kar kaže na slabo plačilno sposobnost preučevanega podjetja le v tem letu. Vendar pa je bil koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti v vseh treh preučevanih letih nad 1, torej je bilo podjetje sposobno poravnati svoje obveznosti ob njihovi zapadlosti.

Sklepamo lahko, da se podjetje Termo d.d. počasi približuje optimalni plačilni sposobnosti.

TABELA 26: Kazalci plačilne sposobnosti (v milijonih SIT) v podjetjih Rockwool in Paroc na dan 31.12. za leti 2000 in 2001

ELEMENT	ROCKWOOL			PAROC		
	2000	2001	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Likvidna sredstva	12.058	11.058	91.71	1.137	1.018	89.56
2. Kratkoročne terjatve	28.732	29.969	104.31	9.142	8.436	92.28
3. Kratkoročna sredstva	76.138	80.035	105.12	14.543	14.768	101.54
4. Kratkoročne obveznosti	59.836	49.617	82.92	17.452	22.539	129.15
5. Hitri koeficient (1:4)	0.20	0.22	110.60	0.07	0.05	69.34
6. Pospešeni koeficient ((1+2):4)	0.68	0.83	121.30	0.59	0.42	71.22
7. Kratkoročni koeficient (3:4)	1.27	1.61	126.77	0.83	0.66	78.62

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool in podjetja Paroc za leto 2001.

Pri podjetjih Rockwool in Paroc lahko vidimo izredno slabo stanje plačilne sposobnosti, zlasti pri podjetju Paroc, pri katerem je opazna še tendenca padanja kazalcev plačilne sposobnosti. V zakup pa je treba vzeti dejstvo, da so kazalci likvidnosti izračunani iz podatkov na določen trenutek, to je na dan 31.12. 2000 in 31.12. 2001, kar ne daje popolne slike, saj bi za to potrebovali povprečne podatke.

Če se omejim samo na dinamiko plačilne sposobnosti, potem ugotavljam, da je podjetje Termo d.d. v primerjavi s podjetji Rockwool in Paroc v povprečju v opazovanih letih doseglo nadpovprečne rezultate, saj so vsi izračunani koeficienti plačilne sposobnosti podjetja večji kot pa pri primerjanih podjetjih.

5. ANALIZA USPEHA

Ugotavljanje uspeha poslovanja je izredno pomembno, ker kaže na delovanje podjetja, omogoča odpravljanje posledic in preprečevanje vzrokov, ki bi vodili v neuspešnost. Uspeh podjetja ugotavljamo za določeno obdobje. Ugotovljeni izid, vse prihodke in odhodke prikazuje bilanca uspeha (Pučko, Rozman, 1992, str. 216).

Bilanca uspeha je temeljni računovodski izkaz, namenjen ugotavljanju poslovnega izida v obračunskem obdobju (Turk, Kavčič, Kokotec-Novak, 1999, str. 193). Medtem ko bilanca stanja zajema vsa sredstva in obveznosti do virov sredstev v preučevanem trenutku, pa bilanca uspeha zajema vse prihodke in odhodke v preučevanem obračunskem obdobju, ki je običajno enako koledarskemu letu.

Razlika med prodajno vrednostjo izdelkov ali storitev podjetja in za njihovo proizvodnjo porabljenimi poslovnimi prvinami ali stroški je poslovni rezultat ali poslovni izid. Večja ko je prodajna vrednost in manjši ko so stroški, boljši je izid poslovanja. Razlika med obema je dobiček, kadar je pozitivna, in izguba, kadar je negativna. Dobiček omogoča dolgoročneje širjenje poslovanja, izguba vodi v njegovo upadanje (Rozman, 1995, str. 75).

5.1. ANALIZA PRIHODKOV

S prihodki razumemo vrednost, ki jo podjetje ustvari s svojim poslovanjem v določenem obračunskem obdobju.

Pri prodajni vrednosti štejemo izdelke ali storitve za prodane, ko jih prevzame kupec. Podjetje pa poleg prodajne vrednosti lahko pridobi podporo ali obresti za posojena sredstva. Zato so prihodki širši pojem od prodane vrednosti (Rozman, 1995, str. 76). Prihodke delimo na poslovne prihodke, prihodke od financiranja in izredne prihodke.

Poslovni prihodki so (Pučko, Rozman, 1992, str. 220):

- prihodki od prodaje proizvodov in storitev na domačem in tujem trgu,
- prihodki od prodaje trgovskega blaga in materiala,
- prihodki od subvencij, dotacij, regresov, kompenzacij in
- drugi poslovni prihodki.

Proizvodna podjetja ustvarjajo predvsem prihodke od prodaje proizvedenega blaga, zato naj bi ti predstavljali večinski delež v strukturi prihodkov.

Prihodki od financiranja nastajajo v zvezi z dolgoročnimi in kratkoročnimi finančnimi naložbami. Mednje spadajo dobljene dividende ali drugi deleži iz dobička drugih podjetij, prejete obresti za dana posojila, pozitivne tečajne razlike pri kratkoročnih terjatvah iz poslovanja, revalorizacijski presežki in prejeti kasaskonti. Velikost prihodkov od financiranja je v veliki meri odvisna od sposobnosti učinkovitega plasiranja prostih finančnih sredstev podjetja in od obrestne mere.

Poslovni prihodki in prihodki od financiranja predstavljajo skupaj redne prihodke. Poleg teh poznamo še izredne prihodke, ki nastajajo ob izrednem povečanju sredstev ali ob izrednem zmanjšanju obveznosti do virov sredstev.

Med izredne prihodke spadajo (Pučko, Rozman, 1992, str. 221-223):

- prihodki, povezani s prodajo materialnih in nematerialnih naložb, in sicer tisti del vrednosti, ki je večji od neodpisane vrednosti,
- presežki, ki jih podjetje ugotovi naknadno, prejete are, skesnine, penali, zamudne obresti ipd. in
- gotovinski in drugi popusti, ki so znani šele kasneje, ter pozitivne pasivne časovne razmejitev.

TABELA 27: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) prihodkov podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Poslovni prihodki	9.642.130	0.979	9.815.585	0.9573	11.345.452	0.952	101.80	115.59
2. Prihodki od financiranja	198.715	0.020	432.344	0.0422	548.770	0.046	217.57	126.93
3. Izredni prihodki	5.688	0.001	4.971	0.0005	20.191	0.002	87.41	406.16
4. PRIHODKI SKUPAJ	9.846.533	100.00	10.252.900	100.00	11.914.413	100.00	104.13	116.21

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001.

Kot je razvidno iz podatkov v tabeli 27, so se celotni prihodki v letu 2000 glede na leto 1999 povečali za 4 %. V letu 2001 glede na predhodnje leto pa so se celotni prihodki povečali za več kot 16 odstotkov. Največji delež med celotnimi prihodki zavzemajo poslovni prihodki, ki imajo v vseh treh preučevanih letih najmanj 95% delež, kar je glede na dejstvo, da je podjetje Termo d.d. proizvodno podjetje pričakovano.

TABELA 28: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) prihodkov v podjetju Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	2000	%	2001	%	1 01/00
1. Poslovni prihodki	231.530	98.40	243.387	98.40	105.12
2. Prihodki od financiranja	3.773	1.60	3.970	1.60	105.22
3. Izredni prihodki	0		0		
4. PRIHODKI SKUPAJ	235.303	100.00	247.357	100.00	105.12

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Tudi v podjetju Rockwool je v proučevanem obdobju prišlo do povečanja prihodkov, to je za 5.1 %, kar pa je manj od povečanja prihodkov v podjetju Termo d.d., kjer je povečanje znašalo 16.2 odstotkov.

Opazimo lahko, da je struktura prihodkov v opazovanem podjetju Termo d.d. in podjetju Rockwool enaka, torej največji strukturni delež zavzemajo poslovni prihodki.

5.2. ANALIZA ODHODKOV

Odhodki so tisti stroški, ki po odbitku prihodkov soustvarjajo poslovni izid v določenem obračunskem razdobju. Večino odhodkov lahko pojasnimo s stroški, ki se nanašajo na prodane količine, s katerimi so pridobljeni prihodki, zajemajo pa tudi nekatere druge postavke zunaj stroškov in nabavnih vrednosti, ki prav tako zmanjšujejo poslovni izid (Melavc, Turk, 1994, str. 61).

Ravno tako kot prihodke tudi odhodke razvrstimo v tri osnovne skupine:

- odhodki od poslovanja,
- odhodki financiranja in
- izredni odhodki.

Odhodki od poslovanja vključujejo stroške materiala, stroške storitev, amortizacijo, nabavno vrednost prodanega blaga in materiala, stroške dela, uprave in prodaje. V proizvodnih podjetjih predstavljajo največji delež med odhodki poslovanja stroški materiala in blaga ter stroški dela.

Odhodki financiranja vključujejo stroške obresti najetih kreditov, dane kasaskonte, stroške odpisov oziroma popravkov vrednosti dolgoročnih in kratkoročnih naložb, negativne tečajne razlike, pokritje revalorizacijskega primanjkljaja in droge odhodke financiranja.

Odhodki poslovanja in odhodki financiranja skupaj tvorijo redne odhodke.

Izredne odhodke sestavljajo odhodki iz prejšnjih obdobj, odpisi popravki vrednosti neizterjanih terjatev, pogodbene kazni, zamudne obresti, zneski za pokrivanje izgub iz

preteklih let in oblikovanje rezervacij za kritje možne izgube, ki jo družba utemeljeno pričakuje, denarne kazni družbe, odškodnine, popisni primanjkljaj pri osnovnih sredstvih, izguba pri prodaji (izločitvi) osnovnih sredstev in drugi izredni odhodki.

TABELA 29: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) odhodkov podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	%	2000	%	2001	%	I 00/99	I 01/00
1. Odhodki od poslovanja	8.651.417	0.978	9.109.442	96.13	10.663.165	96.70	105.29	117.06
2. Odhodki od financiranja	193.918	0.022	365.922	3.86	360.648	3.27	188.70	98.56
3. Izredni odhodki	5.058	0.001	661	0.01	3.362	0.03	13.07	508.44
4. ODHODKI SKUPAJ	8.850.393	100.00	9.476.024	100.00	11.027.175	100.00	107.07	116.37

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001.

Iz tabele je razvidno, da so se skupni odhodki v primerjavi s predhodnim letom v letu 2000 povečali za 7 %, kar pomeni, da se so povečali nekoliko več kot skupni prihodki, ki so se povečali za 4.1 %, kar se odraža tudi v ustvarjenem dobičku podjetja Termo d.d. V letu 2001 pa so se celotni odhodki glede na leto 2000 povečali za skoraj enak odstotek kot celotni prihodki, in sicer za 16 %.

Odhodki poslovanja, ki v podjetju zavzemajo v vseh treh letih največji delež, so se v letu 2000 glede na leto 1999 povečali za 5.2 %, v letu 2001 glede na leto 2000 pa za 17 %.

TABELA 30: Obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) odhodkov v podjetju Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	2000	%	2001	%	I 01/00
1. Odhodki od poslovanja	225.258	98.40	232.176	97.77	103.07
2. Odhodki od financiranja	4.065	1.77	5.288	2.23	130.10
3. Izredni odhodki	0	0	0	0	
4. ODHODKI SKUPAJ	229.322	100.00	237.464	100.00	103.55

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

V podjetju Rockwool je prišlo do povečanja celotnih odhodkov za 3.55 %, ki pa je bilo manjše od povečanja prihodkov za 1.57 odstotne točke.

Podobno kot pri podjetju Termo d.d. tudi v podjetju Rockwool največji delež med odhodki v preučevanem obdobju zavzemajo odhodki poslovanja z 98 %, ki pa se v podjetju Rockwool povečujejo počasneje od prihodkov, v podjetju Termo d.d. pa se povečujejo z enako hitrostjo ali pa celo hitreje kot prihodki. To pa se odraža na dobičku obeh podjetij.

5.3. ANALIZA DOBIČKA

Dobiček je pozitivna razlika med prihodki in odhodki v danem obračunskem obdobju. Nasprotje dobička je izguba, ki predstavlja presežek vseh odhodkov nad vsemi prihodki. Poravnava se s prihodki v naslednjih letih ali z nerazdeljenim čistim dobičkom in rezervami. Če je tako ni možno poravnati, se zmanjša osnovni kapital. Če podjetje izkazuje dobiček, ima določene obveznosti iz dobička: davke in prispevke.

TABELA 31: Poslovni izid (v 000 SIT) podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovni izid (v milijonih SIT) podjetja Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	TERMO d.d.					ROCKWOOL		
	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Prihodki skupaj	9.846.533	10.252.900	11.923.413	104.13	116.29	235.303	247.357	105.12
2. Odhodki skupaj	8.850.393	9.476.024	11.027.175	107.07	116.37	229.322	237.464	103.55
DOBIČEK PRED OBDAVČENJEM	996.140	776.876	896.238	77.99	115.36	5.980	9.893	165.42

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Glede na podatke iz tabele lahko ugotovimo, da so v podjetju Termo d.d. v vseh treh letih ustvarili dobiček. Najvišji dobiček so imeli v letu 1999, že v naslednjem letu pa je bil le-ta manjši za 22 %, medtem ko je bil v letu 2001 glede na leto 2000 večji za 15.3 %.

V podjetju Rockwool pa je bil dobiček pred obdavčenjem v letu 2001 kar za 65.4 % večji kot leto poprej.

Glede na izvor dobiček razvrstimo na dobiček iz poslovanja, dobiček iz financiranja in izredni dobiček. Seštevek prvih dveh pomeni dobiček iz rednega poslovanja podjetja.

Dobiček ne pripada v celoti podjetju, ki ga je ustvarilo, ampak se iz njega državi plača davek na dobiček. Šele čisti dobiček je pozitiven poslovni izid, ki pripada zgolj podjetju in se razporeja na podlagi dela in na podlagi kapitala. Namenjen je vlagateljem kapitala, za oblikovanje rezerv, za povečanje kapitala, zaposlenim kot njihov delež, preostanek je nerazporejeni del dobička.

TABELA 32: Obseg (v 000 SIT) in struktura (v %) dobička podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in obseg (v milijonih SIT) in struktura (v %) dobička podjetja Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	TERMO d.d.					ROCKWOOL		
	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Dobiček iz poslovanja	990.713	706.144	691.287	71.28	97.90	6.272	11.211	178.74
2. Dobiček (izguba) iz financiranja	4.797	66.422	188.122	1384.53	283.22	-292	-1.318	451.77
3. Dobiček (izguba) iz rednega poslovanja	995.511	772.566	879.409	77.60	113.83	5.980	9.893	165.42
4. Izredni dobiček (izguba)	629	4.310	16.829	685.00	390.47	0	0	
5. DOBIČEK (3+4)	996.140	776.876	896.238	77.99	115.36	5.980	9.893	165.42
6. Davek iz dobička	35.508	56.035	32.682	157.81	58.32	2.432	4.161	171.14
7. ČISTI DOBIČEK (5-6)	960.632	720.840	863.556	75.04	119.80	3.549	5.731	161.51

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Tabela 32 nam kaže, da sta se dobiček in čisti dobiček podjetja Termo d.d. v letu 2000 glede na leto 1999 zmanjšala za 22 % oziroma za 25%, medtem ko sta se v letu 2001 povečala za 15.3 % oziroma za 19.8 % v primerjavi z letom poprej. V podjetju Rockwool sta se dobiček in čisti dobiček v letu 2001 glede na leto 2000 povečala za večji odstotek kot v podjetju Termo d.d., in sicer za 65.4 % in za 61.5%.

Dobiček iz poslovanja se je v preučevanem podjetju v letu 2000 glede na predhodnje leto zmanjšal za 28.7 % v letu 2001 pa se je glede na leto 2000 zmanjšal le še za 2.1 %, medtem ko se je le-ta v podjetju Rockwool v letu 2001 glede na leto 2000 v povprečju povečal za 78.7 %. Dobiček iz financiranja se je v podjetju Termo d.d. v letu 2000 glede na predhodnje leto povečal za kar 1284.5 %, v naslednjem letu pa še za 182.2 %, Poleg dobička iz financiranja je podjetje Termo d.d. v letih 2000 in 2001 doseglo tudi izredni dobiček, ki je pozitivno vplival na čisti dobiček podjetja. Podjetje Rockwool pa je v obeh letih imelo izgubo iz financiranja, ki se je v letu 2001 glede na predhodnje leto povečala za 351.7 %.

6. ANALIZA USPEŠNOSTI

Splošna mera uspešnosti primerja cilj gospodarjenja s sredstvi, ki so potrebna za doseg tega cilja. Cilj podjetja je povezan z lastništvom in upravljanjem podjetja ter je praviloma neodvisen od volje podjetja. Pravimo, da je družbeno ekonomsko določen (Rozman, 1993, str. 193). Pri različno velikih podjetjih enak dobiček sicer pomeni enak uspeh, ne pa tudi enake uspešnosti (Pučko, Rozman, 1992, str. 248).

Moto vseh podjetij je uresničevanje temeljnega ekonomskega načela, ki je z minimalnimi sredstvi doseči dani učinek oziroma z danimi sredstvi doseči maksimalni učinek. Pri tem pa jih zanima le relativna velikost učinka, to je učinek v primerjavi s porabljenimi sredstvi.

Da spoznamo uspešnost določenih sredstev, moramo splošno ekonomsko načelo izraziti na tri načine, in sicer kot načelo produktivnosti, ekonomičnosti in donosnosti. Produktivnost je načelo doseganja čim večjega produkta na enoto delovnega časa. Ekonomičnost je načelo doseganja čim večjega produkta na enoto stroškov. Rentabilnost pa je načelo doseganja čim večjega čistega rezultata na enoto angažiranih sredstev (Stepko, 1989, str. 3).

Ker je donosnost tesno povezana z ekonomičnostjo (ta pa s produktivnostjo) in ker produktivnost in ekonomičnost dobro osvetlujeta uspešnost poslovanja vsaka z drugega zornega kota, pa kaže pri analizi uspešnosti izhajati iz vseh treh delnih mer uspešnosti poslovanja v njihovi medsebojni povezanosti.

6.1. ANALIZA PRODUKTIVNOSTI DELA

Načelo produktivnosti dela zahteva doseganje čim večje količine poslovnih učinkov v enoti delovnega časa, zato lahko rečemo, da je produktivnost dela naturalno merilo uspešnosti poslovanja, ki jo izračunamo kot razmerje med proizvedeno količino poslovnih učinkov in zanjo vloženim delovnim časom, ali ustreznim recipročnim kazalcem (Tekavčič, 1995, str. 68).

Produktivnost dela lahko izračunamo vsaj na tri načine:

- kot razmerje med celotnimi prihodki v obdobju in povprečnim številom zaposlenih,
- kot razmerje med prihodki od poslovanja v obdobju in povprečnim številom zaposlenih in
- kot razmerje med doseženo razliko v ceni v obdobju in povprečnim številom zaposlenih.

Pri izračunavanju produktivnosti dela sem obseg pridobljenih poslovnih učinkov izrazila s poslovnimi prihodki in pa s celotnimi prihodki, delovni čas pa sem izrazila s številom zaposlenih na koncu leta. S tem sem dobila, koliko poslovnih prihodkov in koliko celotnih prihodkov je v poslovnem letu v povprečju ustvaril en zaposleni.

TABELA 33: Produktivnost dela (v 000 SIT) v podjetju Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001

ELEMENT	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00
1. Poslovni prihodki	9.642.130	9.688.732	11.133.929	100.48	114.92
2. Celotni prihodki	9.846.533	10.252.900	11.914.413	104.13	116.21
3. Povprečno število zaposlenih	431	443	465	102.78	104.97
4. Produktivnost I (1/3)	22371.53	21870.73	23943.93	97.76	109.48
5. Produktivnost II (2/3)	22845.78	23760.50	25622.39	104.00	107.84

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001.

Iz tabele 33 lahko razberemo, da se je produktivnost dela I v letu 2000 glede na leto 1999 zmanjšala za nekaj več kot 2 odstotka, vendar pa se je v enakem obdobju produktivnost II povečala za 4 %. V letu 2001 glede na leto 2000 pa sta se povečali obe produktivnosti in sicer za okoli 8 odstotkov, kar nam kaže na močno izboljšanje produktivnosti, kot tudi na boljšo izkoriščenost delovnega časa.

TABELA 34: Produktivnost dela (v 000 SIT) v podjetju Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	2000	2001	I 01/00
1. Poslovni prihodki	231.530.000	237.325.900	102.50
2. Celotni prihodki	235.303.000	247.357.000	105.12
3. Povprečno število zaposlenih	7.458	7.440	99.76
4. Produktivnost I (1/2)	31044.52	31898.65	102.75
5. Produktivnost II (2/3)	31550.42	33246.91	105.38

Vir: Poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Zgornji podatki nam kažejo, da se je produktivnost dela I v podjetju Rockwool v letu 2001 glede na leto 2000 povečala za 2.75 odstotka, produktivnost II pa se je povečala za 5.4 %.

Če primerjamo podatke za podjetji Termo d.d. in Rockwool, lahko vidimo, da je v letu 2001 podjetje Termo d.d. ustvarilo 23.943.930 SIT poslovnih prihodkov na zaposlenega, medtem ko je podjetje Rockwool ustvarilo 31.898.650 SIT poslovnih prihodkov na zaposlenega. Iz tega sledi, da podjetje Termo d.d. še močno zaostaja v produktivnosti na zaposlenega glede na svojo konkurenco, saj ima podjetje Rockwool kar za 33.2 % boljšo produktivnost na zaposlenega kot podjetje Termo d.d.

Vzroke za slabšo produktivnost na zaposlenega v podjetju Termo d.d. gre po mojem mnenju iskati pri slabši izkoriščenosti delovnega časa, saj vemo, da je podjetje zadnje čase veliko vlagalo v prenovo opreme, vendar pa zaradi pomanjkanja podatkov te hipoteze nisem mogla preveriti.

6.2. ANALIZA EKONOMIČNOSTI

Ekonomičnost kot delno mero uspešnosti gospodarjenja lahko opredelimo kot načelo doseganja čim večjega produkta na enoto stroškov. To načelo zahteva, da proizvedemo dani produkt s čim nižjimi stroški oziroma, da z danimi stroški ustvarimo čim večji produkt (Stepko, 1989, str. 46).

Ekonomičnost nam pove, koliko proizvoda ustvari ena (denarna) enota proizvodnih tvorcev, in je tem večja, čim več proizvoda ustvari enota proizvodnih tvorcev (Pučko, Rozman, 1992, str. 276).

V primeru, da gospodarska družba proizvaja heterogen proizvodni program, je omenjena opredelitev ekonomičnosti neustrezna. V praksi jo zato izračunavamo z razmerjem med prihodki in odhodki, za večjo preglednost analize pa lahko izračunavamo tudi t. i. delne ekonomičnosti (razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki, med rednimi prihodki in rednimi odhodki, med prihodki od financiranja in odhodki od financiranja) (Tekavčič, 1995, str. 70).

Podjetje posluje ekonomično, če so celotni prihodki oziroma poslovni prihodki večji od celotnih odhodkov oziroma poslovnih odhodkov, se pravi takrat, ko je koeficient ekonomičnosti večji od 1. V nasprotnem primeru, ko je koeficient ekonomičnosti manjši od 1, pa podjetje posluje z izgubo (Turk, 1990, str. 294).

TABELA 35: Ekonomičnost poslovanja (v 000 SIT) v podjetju Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in ekonomičnost poslovanja (v milijonih SIT) v podjetju Rockwool v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 2000 in 2001

ELEMENT	TERMO d.d.					ROCKWOOL		
	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Poslovni prihodki	9.642.130	9.815.585	11.354.452	101.80	115.68	231.530	243.387	105.12
2. Redni prihodki	9.840.846	10.247.929	11.903.222	104.14	116.15	235.303	247.357	105.12
3. Celotni prihodki	9.846.533	10.252.900	11.923.413	104.13	116.29	235.303	247.357	105.12
4. Poslovni odhodki	8.651.417	9.109.442	10.663.165	105.29	117.06	225.258	232.176	103.07
5. Redni odhodki	8.845.335	9.475.363	11.023.813	107.12	116.34	229.322	237.464	103.55
6. Celotni odhodki	8.850.393	9.476.024	11.027.175	107.07	116.37	229.322	237.464	103.55
7. Ekonomičnost 1 (1/4)	1.11	1.08	1.06	96.68	98.82	1.03	1.05	101.99
8. Ekonomičnost 2 (2/5)	1.11	1.08	1.08	97.21	99.84	1.03	1.04	101.52
9. Ekonomičnost 3 (3/6)	1.11	1.08	1.08	97.25	99.93	1.03	1.04	101.52

Vir: Bilanca uspeha podjetja Termo d.d. v obdobju od 1.1. do 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Tabela 35 kaže, da sta tako podjetje Termo d.d., kot podjetje Rockwool v preučevanem obdobju poslovali ekonomično, saj so vrednosti kazalcev ekonomičnosti večje od 1. Opazimo lahko, da se kazalci ekonomičnosti v podjetju Termo d.d. zmanjšujejo, oziroma so v letu 2001 ostale na enaki ravni kot v letu 2000, medtem ko se le ti v podjetju Rockwool rahlo povečujejo. Kljub temu lahko zaključimo, da podjetje Termo d.d. posluje bolj ekonomično kot podjetje Rockwool, saj je podjetje Termo d.d. na vsakih 100 celotnih odhodkov doseglo 108 SIT celotnih prihodkov, medtem ko je podjetje Rockwool na 100 SIT celotnih odhodkov doseglo le 104 SIT celotnih prihodkov, kar je 3.8 % slabša ekonomičnost. Manjšo razliko, in sicer 1 %, je zaznati pri ekonomičnosti I in je v korist podjetja Termo d.d.

6.3. ANALIZA DONOSNOSTI

Donosnost oziroma rentabilnost je opredeljena kot razmerje med dobičkom in zanj vloženim povprečnim kapitalom. Tako opredeljena donosnost je zanimiva predvsem z vidika lastnika, medtem ko je z vidika podjetja kot celote ustreznejše izračunavati tako imenovano donosnost sredstev, ki jo opredelimo z razmerjem med dobičkom in povprečno vloženimi vsemi poslovnimi sredstvi (Tekavčič, 1995, str. 72). Donosnost kapitala pove vlagateljem, koliko je podjetje ustvarilo z njihovim kapitalom. Zanje je to ključni kazalnik uspešnosti in kakovosti managementa. Donosnost sredstev kaže uspešnost managementa pri gospodarjenju s sredstvi in oblikovanju dobička. Raven tega kazalnika se spreminja, odvisna pa je od samega posla, konkurenčnosti proizvodov in storitev ter od stopnje dodane vrednosti, ki jo zaposleni realizirajo v podjetju (Mihelj, 1999, str. 180).

Povezavo med donosnostjo in ekonomičnostjo ter s tem posredno tudi med donosnostjo in produktivnostjo nam poskuša razložiti DuPontova formula, ki povezuje rentabilnost z obračanjem poslovnih sredstev in ekonomičnostjo (Pučko, Rozman, 1992, str. 283):

$$\text{Donosnost} = \frac{\text{prihodki}}{\text{sredstva}} * \frac{\text{dobiček}}{\text{prihodki}} = \frac{\text{dobiček}}{\text{sredstva}} .$$

Razmerje med prihodki in sredstvi predstavlja obračanje sredstev. Donosnost bo rasla, če bo ustvarjen večji dobiček z istimi sredstvi oziroma enak dobiček z manjšimi sredstvi. Rast donosnosti je torej uresničljiva ob hitrejšem obračanju sredstev.

Razmerje med dobičkom in prihodki nam kaže, da ekonomičnost vpliva na donosnost. Delež dobička v prihodku je tem večji, čim večja je ekonomičnost. Iz tega sledi povezanost donosnosti in ekonomičnosti, ki sicer ni sorazmerna, je pa vseskozi pozitivna. Ekonomičnost povečuje donosnost, če enako količino proizvodov izdelamo z nižjimi stroški ali če z enakimi stroški podjetje proizvede večjo količino proizvodov.

Donosnost bo večja, če se bo povečala ekonomičnost ob nespremenjenem koeficientu obračanja sredstev oziroma, če se bo povečal koeficient obračanja sredstev ob nespremenjeni ekonomičnosti.

Donosnost je tako odvisna od obračanja sredstev ter ekonomičnosti in s tem od produktivnosti dela. To pomeni, da upošteva tudi čas vezave sredstev v poslovanju, ki jih ekonomičnost in produktivnost nista upoštevali. Tako z vidika podjetja zahteva uspešno poslovanje čim manjšo porabo poslovnih prvin ter čim manjše angažiranje oziroma vezavo sredstev (Pučko, Rozman, 1992, str. 284). Če bo podjetje za enak poslovni izid potrošilo čim manj poslovnih prvin, če bosta ekonomičnost in obračanje sredstev čim večja, bo rentabilnost boljša. Pri odločitvah o celotnem poslovanju podjetja se vodstvo ravna po načelu donosnosti.

Rentabilnost kapitala primerja dobiček s kapitalom in je pomembna z vidika lastnikov kapitala, saj lahko ugotovimo, kolikšen je dobiček kapitala glede na vložen kapital oziroma, koliko dobička prinese tolar vloženega kapitala.

Donosnost sredstev, ki je prav tako pomembna za podjetje kot celoto, je opredeljena kot razmerje med dobičkom, povečanim za amortizacijo, in sredstvi (Rozman, 1995, str. 77).

TABELA 36: Donosnost (v 000 SIT) v podjetju Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001 in donosnost (v milijonih SIT) v podjetju Rockwool v letih 2000 in 2001

ELEMENT	TERMO d.d.					ROCKWOOL		
	1999	2000	2001	I 00/99	I 01/00	2000	2001	I 01/00
1. Celotni prihodki	9.846.533	10.252.900	11.923.413	104.13	116.29	235.303	247.357	105.12
2. Celotni odhodki	8.850.393	9.476.024	11.027.175	107.07	116.37	229.322	237.464	103.55
3. Čisti dobiček	960.632	720.840	863.556	75.04	119.80	3.549	5.731	161.48
4. Povprečna sredstva	11.114.610	13.393.512	14.596.409	120.50	108.98	204.004	216.208	105.98
5. Povprečni kapital	7.382.537	8.128.128	8.884.701	110.10	109.31	116.126	119.486	102.89
6. Ekonomičnost (1:2)	1.11	1.08	1.08	97.25	99.93	1.03	1.04	101.52
7. Donosnost sredstev (3:4) v %	8.64	5.38	5.92	62.27	109.93	1.74	2.65	152.37
8. Donosnost kapitala (3:5) v %	13.01	8.87	9.72	68.15	109.60	3.06	4.80	156.94
9. Dobičkonosnost prihodkov (3:1) v %	9.76	7.03	7.24	72.06	103.01	1.51	2.32	153.61

Vir: Bilanca uspeha v obdobju od 1.1. do 31.12. in bilanca stanja na dan 31.12. podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001 in poslovno poročilo podjetja Rockwool za leto 2001.

Donosnost sredstev in donosnost kapitala podjetja Termo d.d. sta se v letu 2000 glede na leto 1999 močno znižali zaradi realno manjšega dobička v letu 2000 glede na leto 1999 in pa zaradi realno večjega obsega sredstev in kapitala v enakem obdobju. V letu 2001 se je glede na leto 2000 povečal dobiček za 19.8 %, z njem pa tudi donosnosti sredstev in kapitala. Tako je v letu 2001 100 SIT sredstev prineslo skoraj 6 SIT dobička in 100 SIT kapitala 9.7 SIT dobička. Zaradi realno manjšega dobička v letu 2000 se je v tem letu zmanjšala tudi dobičkonosnost prihodkov, in sicer za kar 28 %. V naslednjem letu je ta kazalnik ostal skoraj nespremenjen, tako da je 100 SIT prihodkov prineslo 7.2 SIT dobička.

Po primerjavi kazalnikov donosnosti podjetja Termo d.d. in podjetja Rockwool lahko ugotovimo, da ima podjetje Termo d.d. vrednosti kazalnikov veliko višje, kljub veliko večji rasti kazalnikov pri podjetju Rockwool. Tako je vrednost kazalnika donosnosti kapitala v letu 2001 pri podjetju Rockwool samo 4.8 in je kar 2 krat manjša kot pri podjetju Termo d.d. Enako velja za donosnost sredstev, ki je pri podjetju Rockwool 2.2 krat manjša kot pri podjetju Termo d.d., medtem ko je dobičkonosnost prihodkov pri podjetju Rockwool izredno nizka in je kar 3 krat nižja kot pri podjetju Termo d.d., tako da 100 SIT prihodkov prinese le 2.3 SIT dobička.

SKLEP

V diplomskem delu sem analizirala poslovanje podjetja Termo d.d. in ga primerjala s poslovanjem podjetij Rockwool in Paroc, dvema največjima konkurentoma, katerih glavna dejavnost je proizvodnja in prodaja kamene volne.

Tako za podjetje Termo, kot za podjetji Rockwool in Paroc velja, da imajo podobno strukturo sredstev, pri čemer prevladujejo stalna sredstva z okoli 60 odstotnim deležem v celotnih sredstvih. Prav tako je zaznati tendenco rasti vseh sredstev pri vseh treh podjetjih, pri tem, da je bila njihova rast v letu 2001 glede na predhodnje leto v podjetju Termo najnižja.

Stalna sredstva so se v letu 2001 glede na leto 2000 v podjetju Termo rahlo zmanjšala, medtem ko so se v podjetjih Rockwool in Paroc povečala. Največji delež med stalnimi sredstvi, tako v vseh treh podjetjih predstavljajo opredmetena osnovna sredstva. Tehnična opremljenost dela kaže na trenutno slabšo opremljenost dela s sredstvi v podjetju Rockwool, vendar pa so rasti le-te v opazovanem obdobju precej večje v podjetju Rockwool, kot pa v opazovanem podjetju.

Vrednost gibljivih sredstev se je v podjetju Termo v letu 2001 povečala bolj kot v primerjanih podjetjih v primerjavi z letom 2000. Največji delež v gibljivih sredstvih vseh treh podjetij predstavljajo kratkoročne terjatve iz poslovanja. V letu 2001 so se obratna sredstva v opazovanem podjetju obračala počasneje kot v podjetju Rockwool, zaloge pa so se obračale hitreje v podjetju Termo.

Analiza zaposlenih v podjetju Termo d.d. kaže na povečanje števila zaposlenih v letu 2000, in sicer v povprečju za 4.8 % glede na leto 1999, ter za 2.9 % v letu 2001 glede na leto 2000. V podjetju prevladujejo zaposleni s prvo do drugo stopnjo izobrazbe, ki predstavljajo skoraj 37 % vseh zaposlenih. V letu 2001 se je povečalo število zaposlenih z visoko izobrazbo, kar je pomenilo izboljšanje izobrazbene strukture zaposlenih. Nizka izobrazbena struktura gre predvsem na račun delavcev v proizvodnji.

V podjetju Termo d.d. nabavo in prodajo vodijo v komercialnem sektorju. Nabava poteka večinoma direktno pri proizvajalcih, kar jim omogoča kontrolirati kvaliteto vhodnih materialov, to je predvsem strateških surovin, kot sta v prvi vrsti koks in kamen. V proučevanem podjetju raste delež prodaje izdelkov iz oddelka predelave tervola in preprodaje tervola iz hčerinskih družb.

Analiza financiranja je pokazala, da je v letu 2001 glede na leto 2000 prišlo do povečanja obveznosti do virov sredstev tako v podjetju Termo, kot v podjetjih Rockwool in Paroc. Pri tem največji strukturni delež v podjetjih Termo in Rockwool zavzema kapital, medtem ko v podjetju Paroc največji strukturni delež zavzema dolgoročne obveznosti.

Stopnja kapitalizacije nam pove, da je v podjetju Termo in Rockwool delež tujega kapitala ni presegel delež lastnega kapitala, medtem ko za podjetje Paroc velja obratno. Tudi stopnja zadolženosti kaže, da je delež tujega kapitala v podjetju Termo v letu 2001 manjši od 40 %.

Kazalci finančne stabilnosti za podjetje Termo kažejo na poslabšanje le-te v letu 2000 glede na leto 1999 in njihovo izboljšanje v letu 2001 glede na leto 2000. Izračunani kazalci finančne stabilnosti za vsa tri podjetja nam kažejo, da sta podjetji Termo in Rockwool finančno dokaj

stabilna, kar pa ne velja za podjetje Paroc, ki je močno zadolženo. To nam potrjujejo tudi koeficienti plačilne sposobnosti podjetja, ki kažejo nadpovprečno sposobnost sprotnega poravnavanja dospelih obveznosti podjetja Termo in Rockwool v primerjavi s podjetjem Paroc.

Pregled prihodkov nam pokaže, da so se prihodki podjetja Termo realno povečali za več, kot so se v proučevanem obdobju povečali prihodki v podjetju Rockwool. Temu je ustrezala tudi večja rast celotnih odhodkov proučevanega podjetja v primerjavi s podjetjem Rockwool.

Tako v podjetju Termo kot v podjetju Rockwool so poslovali z dobičkom, ki pa se je v podjetju Termo v letu 2001 povečal za 15.3 %, v podjetju Rockwool pa celo za 65.4 % v primerjavi z letom 2000.

Produktivnost dela I se je v letu 2001 glede na leto 2000 v podjetju Termo povečala za 9.5 %, produktivnost dela II pa za 7.8 %. V podjetju Rockwool se je produktivnost dela I povečala za 2.7 %, produktivnost dela II pa za 5.4 %. Kljub večjim povečanjem produktivnosti v podjetju Termo, le ta še vedno močno zaostaja za podjetjem Rockwool. Tako produktivnost dela II, to je celotni prihodki na zaposlenega v podjetju Termo za podjetjem Rockwool zaostajajo kar za 30 odstotkov.

Poslovanje podjetja Termo kot tudi podjetja Rockwool v vseh treh proučevanih letih lahko označimo kot ekonomično. Ugotoviti pa je tendenco zmanjševanja ekonomičnosti pri podjetju Termo in povečevanja ekonomičnosti pri podjetju Rockwool.

Donosnost sredstev in kapitala podjetja Termo je bila v primerjavi s podjetjem Rockwool v letih 2000 in 2001 kar 2 krat višja, dobičkonosnost prihodkov pa celo 3 krat višja. Zopet pa lahko ugotovimo večjo tendenco povečevanja donosnosti pri podjetju Rockwool.

Analizo lahko zaključim z oceno, da je proučevano podjetje skoraj na vseh področjih dosegalo višjo raven rasti, kot podjetje Rockwool s tem pa hitro dohiteva svoje evropske tekmece in jim resno konkurira.

LITERATURA

1. Avbelj Iztok: Analiza proizvodnje. Zbornik 1. strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije " Analiza kot podlaga za odločitve v novem gospodarskem sistemu". Portorož : Zveza ekonomistov Slovenije, Sekcija za poslovno analizo, 1995. 155 str.
2. Hieng Romana et al.: Izkaz stanja. Iks, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXV (1998), 2, str. 34-130.
3. Hieng Romana et al.: Izkaz uspeha. Iks, revija za računovodstvo in finance, Ljubljana, XXV (1998), 2, str. 130- 225.
4. Koželj Stanko: Odhodki. Iks, revija za računovodstvo in finance, , Ljubljana, (1996), 3-4, str. 142-148.
5. Koletnik Franc: Analiza računovodskih izkazov. Maribor: Ekonomska - poslovna fakulteta, 1997. 347 str.
6. Lipičnik Bogdan, Pučko Danijel, Rozman Rudi: Ekonomika in organizacija podjetja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1991. 467 str.
7. Lipovec Filip: Analiza in planiranje poslovanja. Ljubljana : ČGP Delo, 1983. 401 str.
8. Melavc Dane, Turk Ivan: Uvod v računovodstvo. Kranj: Moderna organizacija, 1994. 492 str.
9. Miheljak Marija: Informacijska vrednost kazalnikov poslovanja iz zornega kota uporabnikov in njihove izrazne moči. Zbornik referatov 5. strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije, 1999, str. 177-193.
10. Potočnik Vekoslav: Notranja trgovina. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1991. 265 str.
11. Pučko Danijel: Analiza in načrtovanje poslovanja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1997. 196 str.
12. Pučko Danijel: Analiza poslovanja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 289 str.
13. Pučko Danijel, Rozman Rudi: Ekonomika podjetja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1992. 344 str.
14. Rozman Rudi: Analiza uspešnosti poslovanja gospodarskih družb. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1995, 19, str. 74-77.
15. Rozman Rudi: Analiza uspešnosti poslovanja gospodarskih družb. Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1995, 20, str. 91-94.
16. Rozman Rudi: Management. Ljubljana : Gospodarski vestnik, 1993. 308 str.
17. Slovenski računovodski standardi. Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1995. 209 str.
18. Stepko Draga: Ekonomika podjetja IV. Analiza uspešnosti gospodarjenja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1989. 82 str.
19. Tekavčič Metka: Nekateri vidiki analize uspešnosti poslovanja. Zbornik referatov 1.strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije, 1995, str. 66-75.
20. Tekavčič Metka: Nekateri vidiki analize uspešnosti poslovanja. Portorož: Zbornik referatov 1. strokovnega posvetovanja o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Portorož: Zveza ekonomistov Slovenije, 1995, str. 66-75.
21. Turk Ivan: Uvod v ekonomiko poslovnega sistema. Ljubljana : Zveza društev računovodskih in finančnih delavcev Slovenije, 1990. 332 str.
22. Turk Ivan, Kavčič Slavka, Kokotec-Novak Majda: Upravljalno računovodstvo. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1994. 303 str.

23. Turk Ivan, Melavc Dane: Uvod v računovodstvo. Kranj : Moderna organizacija, 1992. 492 str.
24. Turk Ivan et al.: Finančno računovodstvo. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 1996. 406 str.
25. Zadravec Rajko: Zaključni račun z analizo. Ljubljana: Primath, 1997. 287 str.

VIRI

1. Bilanca stanja podjetja Termo na dan 31. 12. za leto 1999.
2. Bilanca stanja podjetja Termo na dan 31. 12. za leto 2000.
3. Bilanca stanja podjetja Termo na dan 31. 12. za leto 2001.
4. Bilanca uspeha podjetja Termo za leto 1999.
5. Bilanca uspeha podjetja Termo za leto 2000.
6. Bilanca uspeha podjetja Termo za leto 2001.
7. Bilanca stanja podjetja Rockwool na dan 31. 12. za leto 2000.
8. Bilanca stanja podjetja Rockwool na dan 31. 12. za leto 2001.
9. Bilanca uspeha podjetja Rockwool za leto 2000.
10. Bilanca uspeha podjetja Rockwool za leto 2001.
11. Bilanca stanja podjetja Paroc na dan 31. 12. za leto 2000.
12. Bilanca stanja podjetja Paroc na dan 31. 12. za leto 2001.
13. Bilanca uspeha podjetja Paroc za leto 2000.
14. Bilanca uspeha podjetja Paroc za leto 2001.
15. Bilten javnih financ 7-8/2002, str. 108
16. Kadrovska evidenca podjetja Termo v letu 1999.
17. Kadrovska evidenca podjetja Termo v letu 2000.
18. Kadrovska evidenca podjetja Termo v letu 2001.
19. Računalniški izpis nabave po skladiščih podjetja Termo v letu 1999
20. Računalniški izpis nabave po skladiščih podjetja Termo v letu 2000
21. Računalniški izpis nabave po skladiščih podjetja Termo v letu 2001
22. Računalniški izpis proizvodnje po vrstah proizvodov podjetja Termo v letu 1999.
23. Računalniški izpis proizvodnje po vrstah proizvodov podjetja Termo v letu 2000.
24. Računalniški izpis proizvodnje po vrstah proizvodov podjetja Termo v letu 2001.
25. Računalniški izpis prodaje po mesecih podjetja Termo v letu 1999.
26. Računalniški izpis prodaje po mesecih podjetja Termo v letu 2000.
27. Računalniški izpis prodaje po mesecih podjetja Termo v letu 2001.
28. Country profiles.
[URL:http://www.photius.com/wfb2000/countries/denmark/denmark_economy.html],
16.10.2002.
29. Country profiles.
[URL:http://www.photius.com/wfb2000/countries/finland/finland_economy.html],
16.10.2002.
30. The currency site. [URL: <http://www.oanda.com>], 16.10.2002.

PRILOGE

PRILOGA 1: Podatki iz bilance stanja podjetja Termo d.d. na dan 31.12. v letih 1999, 2000 in 2001 v tekočih in stalnih cenah iz leta 2001 (v 000 SIT)

ELEMENT	1999		2000		2001
CENE	tekoče	stalne	tekoče	stalne	tekoče
1. Opredmetena osnovna sredstva	5,027,952	5,858,721	5,405,223	5,783,589	5,817,412
a) nepremičnine	2,583,425	3,010,284	2,641,874	2,826,805	2,789,417
b) oprema	2,317,523	2,700,447	2,123,815	2,272,482	2,877,401
c) investicije	127,004	147,989	639,534	684,301	150,594
2. Neopredmetena dolg. sredstva	12,203	14,219	15,857	16,967	43,385
3. Dolgoročne finančne naložbe	2,632,776	3,067,790	2,947,078	3,153,373	3,444,159
4. Popravek kapitala	70,609	82,276	1,259,178	1,347,320	844,054
5. STALNA SREDSTVA	7,743,540	9,023,005	9,627,336	10,301,250	10,149,010
1. Zaloge	612,724	713,964	598,807	640,723	769,737
2. Dolgor. terjatve iz poslovanja	339,764	395,903	203,468	217,711	42,800
3. Kratkor. terjatve iz poslovanja	1,580,205	1,841,302	1,957,460	2,094,482	2,353,825
4. Denarna sredstva	371,218	432,554	895,738	958,440	1,435,541
5. Aktivne časovne razmejitev	14,383	16,760	91,894	98,327	122,892
6. Kratkoročne finančne naložbe	42,348	49,345	3,045	3,258	4,823
7. GIBLJIVA SREDSTVA	2,960,642	3,449,829	3,750,412	4,012,941	4,729,618
SREDSTVA SKUPAJ	10,704,182	12,472,834	13,377,748	14,314,190	14,878,628

Vir: Bilanca stanja podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001.

PRILOGA 2: Podatki in izkaza uspeha podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001 v tekočih in stalnih cenah iz leta 2001 (v 000 SIT)

ELEMENT	1999		2000		2001
CENE	tekoče	stalne	tekoče	stalne	tekoče
Čisti prihodki od prodaje	7,497,271	8,850,348	8,937,945	9,688,732	11,133,929
Sprememba vrednosti zalog proizvodov	29,311	34,601	-25,460	-27,599	80,991
Vrednost aktiviranih lastnih proizvodov in storitev	70,661	83,414	91,517	99,204	68,876
Drugi prihodki iz poslovanja	570,759	673,767	50,966	55,247	70,656
KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA	8,168,002	9,642,130	9,054,968	9,815,585	11,354,452
Stroški blaga, materiala in storitev	4,620,258	5,454,104	5,396,360	5,849,654	7,224,968
Stroški dela	1,154,033	1,362,308	1,291,192	1,399,652	1,434,196
Amortizacija	618,348	729,945	778,376	843,760	821,824
Odpisi obratnih sredstev	34,366	40,568	25,653	27,808	98,277
Drugi odhodki od poslovanja	901,748	1,064,492	911,963	988,568	1,083,900
POSLOVNI ODHODKI	7,328,753	8,651,417	8,403,544	9,109,442	10,663,165
DOBIČEK IZ POSLOVANJA	839,249	990,713	651,424	706,144	691,287
Prihodki iz udeležbe na dobičku podjetij v skupini	0	0	187,372	203,111	310,698
Prihodki iz udeležbe na dobičku drugih	3,881	4,581	3,170	3,436	10,553
Prihodki do obresti in drugi prihodki od financiranja	164,454	194,134	208,299	225,796	227,519
Odpisi dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb	0	0	3,793	4,112	583
Stroški obresti in drugi odhodki od financiranja	164,271	193,918	333,773	361,810	360,065
DOBIČEK IZ REDNEGA POSLOVANJA	843,313	995,511	712,699	772,566	879,409
Izredni prihodki	4,818	5,688	4,586	4,971	20,191
Izredni odhodki	4,285	5,058	610	661	3,362
CELOTNI DOBIČEK PRED OBDAVČENJEM	843,846	996,140	716,675	776,876	896,238
Davek iz dobička	30,079	35,508	51,693	56,035	32,682
Drugi davki	0	0	0	0	0
ČISTI DOBIČEK POSLOVNEGA LETA	813,767	960,632	664,982	720,840	863,556

Vir: Izkaz uspeha podjetja Termo d.d. v letih 1999, 2000 in 2001.

PRILOGA 3: Podatki iz bilance stanja podjetja Rockwool na dan 31.12. v letih 2000 in 2001 v tekočih in stalnih cenah iz leta 2001 (v milijonih)

ELEMENT	2000		2001	
CENE (v milijonih)	tekoče	stalne	tekoče	
VALUTA	DKK	SIT	DKK	SIT
1. Opredmetena osnovna sredstva	3923.2	115633.838	4212.2	126197.933
a) nepremičnine	1313.8	38723.424	1384.6	41482.754
b) oprema	2344.4	69099.707	2479.2	74277.080
c) investicije	265	7810.707	348.4	10438.099
2. Neopredmetena dolg. sredstva	153.8	4533.158	128.5	3849.873
3. Dolgoročne finančne naložbe	139.9	4123.464	144.4	4326.238
4. Popravek kapitala				
5. STALNA SREDSTVA	4216.9	124290.459	4485.1	134374.045
1. Zaloge	604.6	17820.202	588.2	17622.531
2. Dolgoročne terjatve iz poslovanja	358.3	10560.666	234.2	7016.655
3. Kratkor. terjatve iz poslovanja	974.8	28731.613	1000.3	29969.088
4. Denarna sredstva	409.1	12057.964	369.1	11058.273
5. Aktivne časovne razmejitve				
6. Kratkoročne finančne naložbe	594.7	17528.406	713.8	21385.519
7. GIBLJIVA SREDSTVA	2941.5	86698.851	2905.6	87052.067
SREDSTVA SKUPAJ	7158.4	210989.311	7390.7	221426.111
1. KAPITAL	3939.9	116126.060	4100.3	122845.398
a) osnovni kapital	253.8	7480.594	265	7939.427
b) vplačani presežek kapitala				
c) rezerve	225.7	6652.365	334	10006.673
d) preneseni čisti dobiček	3339.8	98438.492	3429.9	102760.147
e) reval. popravek kapitala	48.9	1441.297	0	0.000
f) nerazdeljeni čisti dobiček	71.7	2113.312	71.4	2139.151
2. DOLG. REZERVACIJE				
3. DOLG. OBVEZNOSTI	985	29032.252	1394.7	41785.351
4. KRATK. OBVEZNOSTI	2030.1	59835.913	1656.1	49616.922
a) iz poslovanja	1420.3	41862.444	1325.9	39724.097
b) iz financiranja	609.8	17973.469	330.2	9892.825
5. PAS. ČAS. RAZMEJITVE	203.4	5995.086	239.6	7178.440
6. SKUPAJ OBV. DO VIR. SR.	7158.4	210989.311	7390.7	221426.111

Vir: Bilanca stanja podjetja Rockwool v letih 2000 in 2001.

PRILOGA 4: Podatki in izkaza uspeha podjetja Rockwool v letih 2000 in 2001
v tekočih in stalnih cenah iz leta 2001 (v milijonih)

ELEMENT	2000		2001	
CENE (v milijonih)	tekoče	stalne	tekoče	
VALUTA	DKK	SIT	DKK	SIT
Čisti prihodki od prodaje	7620.5	224609.416	7921.4	237325.936
Drugi prihodki iz poslovanja	234.8	6920.581	202.3	6060.928
KOSMATI DONOS IZ POSLOVANJA	7855.3	231529.997	8123.7	243386.864
Stroški blaga, materiala in storitev	3776.3	111304.053	3869.9	115942.591
Stroški dela	2222.4	65503.834	2285.4	68470.813
Amortizacija	778.6	22948.742	678.1	20315.944
Drugi odhodki od poslovanja	865.2	25501.223	916.1	27446.448
POSLOVNI ODHODKI	7642.5	225257.852	7749.5	232175.795
DOBIČEK IZ POSLOVANJA	212.8	6272.145	374.2	11211.069
Prihodki iz udeležbe na dobičku podjetij v skupini	21	618.962	21.7	650.134
Prihodki do obresti in drugi prihodki od financiranja	107	3153.757	110.8	3319.579
Stroški obresti in drugi odhodki od financiranja	137.9	4064.515	176.5	5287.958
DOBIČEK IZ REDNEGA POSLOVANJA	202.9	5980.349	330.2	9892.825
Izredni prihodki				
Izredni odhodki				
CELOTNI DOBIČEK PRED OBDAVČENJEM	202.9	5980.349	330.2	9892.825
Davek iz dobička	69	2033.731	138.8	4158.462
Drugi davki	13.5	397.904	0.1	2.996
ČISTI DOBIČEK POSLOVNEGA LETA	120.4	3548.714	191.3	5731.367

Vir: Bilanca stanja podjetja Rockwool v letih 2000 in 2001.

PRILOGA 5: Podatki iz bilance stanja podjetja Paroc na dan 31.12. v letih 2000 in 2001 v tekočih in stalnih cenah iz leta 2001 (v milijonih)

ELEMENT	2000		2001	
CENE (v milijonih)	tekoče	stalne	tekoče	
VALUTA	EUR	SIT	EUR	SIT
1. Opredmetena osnovna sredstva	118.1	25828.164	137.1	30355.242
a) nepremičnine				
b) oprema				
c) invest				
2. Neopredmetena dolg. sredstva	14.2	3105.503	21.2	4693.881
3. Dolgoročne finančne naložbe	20.3	4439.557	8.3	1837.699
4. Popravek kapitala				
5. STALNA SREDSTVA	152.6	33373.225	166.6	36886.823
1. Zaloge	19.5	4264.600	24	5313.828
2. Dolgor. terjatve iz poslovanja				
3. Kratkor. terjatve iz poslovanja	42	9141.552	38.1	8435.702
4. Denarna sredstva	5	1137.227	4.6	1018.484
5. Aktivne časovne razmejitve				
6. Kratkor. finančne naložbe				
7. GIBLJIVA SREDSTVA	66.5	14543.378	66.7	14768.014
SREDSTVA SKUPAJ	219.1	47916.603	233.3	51654.836
1. KAPITAL	24.4	5336.217	19.3	4273.203
a) osnovni kapital	24.4	5336.217	19.3	4273.203
b) vplačani presežek kapitala				
c) rezerve				
d) preneseni čisti dobiček				
e) reval. pop. kapitala				
f) nerazdeljeni čisti dobiček				
2. DOLG. REZERVACIJE	10.2	2230.714	2.8	619.947
3. DOLG. OBVEZNOSTI	104.7	22897.619	109.4	24222.199
4. KRATK. OBVEZNOSTI	79.8	17452.053	101.8	22539.487
a) iz poslovanja				
b) iz financiranja				
5. PAS. ČAS. RAZMEJITVE				
6. SKUPAJ OBV. DO VIR. SR.	219.1	47916.603	233.3	51654.836

Vir: Bilanca stanja podjetja Paroc v letih 2000 in 2001.